

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından birlikte finanse edilmektedir.

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

ÖZEL YAŞAM VE AİLE YAŞAMINA SAYGI HAKKI

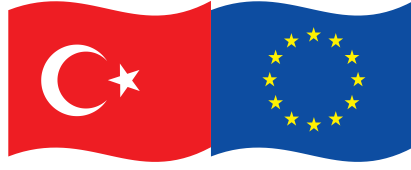

**Anayasa Mahkemesine
Bireysel Başvuru Sisteminin
Desteklenmesi Ortak Projesi**

**Joint Project on Supporting
the Individual Application to the
Constitutional Court in Turkey**

EĞİTİM MODÜLÜ

Ceza Yargılaması

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından birlikte finanse edilmektedir.

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

ÖZEL YAŞAM VE AİLE YAŞAMINA SAYGI HAKKI

Ceza Yargılaması

Bu kitap Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Avrupa Konseyi tarafından birlikte finanse edilen ve Avrupa Konseyi tarafından yürütölen Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Sisteminin Desteklenmesi Ortak Projesi kapsamında hazırlanarak basılmıştır.

Projenin ihale makamı Merkezi Finans ve İhale Birimidir.

Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Sisteminin Desteklenmesi Ortak Projesi

Hazırlayan

Dr. Gülay Arslan Öncü

Proje kapsamında hazırlanan bu eğitim modülüne, çalışma gruplarına katılımlarıyla, eğitimler sırasında verdikleri geri bildirimleriyle önemli katkılar sunan akademisyen, hâkim, savcı, avukat ve Anayasa Mahkemesi raportörlerine teşekkür ederiz.

Dr. Cem Babadoğan (Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi)	Nermin Soman Satır (Hâkim, Çanakkale)
Cemalettin Şimşek (Savcı, Ankara)	Osman Çolak (Hâkim, Ankara)
Eda Biçgin (Hâkim, Adalet Akademisi)	Revşan D. Yıldırım Çobanoğlu (Avukat, Ankara Barosu)
Elif Çelikdemir Anıtkı (Raportör, AYM)	Şermin Birtane (Raportör, AYM)
Elif Karakaş (Raportör, AYM)	Turan Güzeloğlu (Savcı, İzmir)
Erol Karaaslan (Hâkim, Kocaeli)	Vahit Baltacı (ACM Başkanı, Adana)
Kenan Arslanboğan (Hâkim, Şanlıurfa)	Dr. Yunus Heper (Raportör, AYM)
Kıvanç Odabaşoğlu (Savcı, Adana)	Yusuf Demirci (Hâkim, Adalet Akademisi)
Mehmet Taştan (Savcı, Ankara)	Zehra Tuncer Bardakçı (Hâkim, Yargıtay)
Musa Toprak (Avukat, TBB)	

Grafik Tasarım ve Uygulama

Bilge Bostan

Baskı

MRK BASKI VE TANITIM HİZM. TİC. LTD. ŞTİ

1354. Cad. 1357. Sok. No: 43

Yenimahalle/ANKARA

Tel: (0312) 354 54 57

Faks: (0312) 385 79 05

MODÜL 1: Temel Normlar ve Kavramlar	3
MODÜL 2: Özel Yaşama Saygı Hakkı	11
MODÜL 3: Aile Yaşamına Saygı Hakkı	19
MODÜL 4: Konuta Saygı Hakkı	27
MODÜL 5: Haberleşmeye Saygı Hakkı	35
EKLER:	1
MODÜL 1	1
EK-1: Görsel ve Video	3
EK-2: Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Madde 8 İhlâl İstatistikleri (1959-2017)	4
EK-3: Özel Yaşam ve Aile Yaşamına Saygı Hakkına İlişkin Normatif Düzenlemeler	5
EK-4: Görüş Geliştirme Materyali	6
MODÜL 2	7
EK-1: Gazete Haberi	7
EK-2: Örnek Olay	8
EK-3: Örnek Olay	8
EK-4: Örnek Olay	8
EK-5: Örnek Olay	9
MODÜL 3	10
EK-1: Görsel	10
EK-2: Örnek Olay	10
EK-3: Örnek Olay	11

MODÜL 4	12
<i>EK-1: Görsel</i>	12
<i>EK-2: Örnek Olay</i>	12
<i>EK-3: Örnek Olay</i>	12
<i>EK-4: Örnek Olay</i>	13
MODÜL 5	14
<i>EK-1: Görsel</i>	14
<i>EK-2: Örnek Olay</i>	14
<i>EK-3: Yargıtay Kararı</i>	15

MODÜL 1:

→ Temel Normlar ve Kavramlar

Süre

→ 75 dk.

Hedef Grup

→ Savcılar, İnfaz Savcıları, Ceza Hâkimleri ve İnfaz Hâkimleri

Grup Büyüklüğü

→ 25-30 kişi

Kazanımlar

Anayasa ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin temel normlar ve kavramlar ile ilgili ceza yargılaması hükümlerini karşılaştırmalı olarak ilişkilendirir.

Ceza yargılaması ile ilgili normatif düzenlemelerin hangi somut durumları kapsadığını ayırt eder.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesinin temel normlar ve kavramlar ile ilgili ceza yargılaması içtihatlarından örneklemeler yapar.

Kapsam

- Özel yaşam ve aile yaşamına saygı hakkına ilişkin temel kavramlar
- Otonom yorum yöntemi
- Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin ilgili normları
- Sınırlama rejimine ilişkin özellik arz eden durumlar

Kaynaklar

- **Temel metinler**
 - AİHS: Madde 8, 14
 - AİHS Protokol No. 4: Madde 14
 - Anayasa: Madde 5, 10, 11, 12, 13, 17, 20, 21, 22, 23, 41, 48, 49, 56, 90
- **İçtihatlar**
 - **AYM Kararları**
 - Sevim Akat Eşki, B. No: 2013/2187, 19/12/2013

- Ahmet Acartürk, B. No: 2013/2084, 15/10/2015
- Adnan Oktar (2), B. No: 2013/1123, 2/10/2013
- Kadir Sağdıç, (GK), B. No: 2013/6617, 8/4/2015
- N. B. B., B. No: 2013/5653, 3/3/2016
- Ali Suat Ertosun, B. No: 2013/1640, 16/4/2015
- Mehmet Koray Eryaşa, B. No: 2013/6693, 16/4/2015
- Bülent Polat (GK), B. No: 2013/7666, 10/12/2015
- Tefvik Türkmen, B. No: 2013/9704, 3/3/2016

➤ **AİHM Kararları**

- K ve T/Finlandiya
- Niemietz/Almanya
- Khatun ve Diğer 180 Kişi/Birleşik Krallık
- Halford/Birleşik Krallık
- Marckx/Belçika

Ekler

- **Ek-1:** Mavi Renkli Kilit Tuşu Görseli
- **Ek-2:** Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Madde 8 ihlâl İstatistikleri (1959-2017)
- **Ek-3:** Özel Yaşam ve Aile Yaşamına Saygı Hakkına İlişkin Normatif Düzenlemeler
- **Ek-4:** Görüş Geliştirme Materyali

GİRİŞ

Dikkat Çekme

- **Ek 1.1'**deki görsel malzemedeki mavi renkli kilit tuşuna dikkat çekin ve neyi çağrıştırdığını sorun. Kilidin mahremiyeti çağrıştırdığı cevabı üzerine özel yaşama ve aile yaşamına saygı hakkının yaygın kabulün aksine mahremiyet hakkından çok daha geniş olduğuna işaret edip bu hak kapsamına giren özel yaşam, aile yaşamı, haberleşme ve konut terimlerini tahtaya büyük harflerle yazın.
- Katılımcılardan bu terimlerin birer tanımını yapmalarını isteyin.

Güdüleme

- Burada yapılacak çalışmaların katılımcılara, özel yaşama ve aile yaşamına saygı hakkı ile ilgili temel normların ve kavramların bilgisini kazandırarak bu hakkın somut olaya uygulanmasını kolaylaştıracağını belirtin. Böylece karşılaşılabilecek somut bir olayın hem Anayasa ve AİHS'teki hangi hakka karşılık geldiğinin saptanması, hem de olayın hangi madde kapsamında olduğunun ayırt edilebilmesi kolaylaşacaktır.

Gözden Geçirme

- Aşağıdakileri bir kez daha hatırlatın: Aşağıda yer alan metin, bütün maddeler için geçerli olduğundan ve sadece AİHS 8. maddeyi kapsamadığından dolayı genel değerlendirmenin yapıldığı üçlü testte bahsedilmelidir.

"Türk hukukuna yeni bir hukuki çare olarak giren bireysel başvuru sürecinde uygulayıcıların, uyguladıkları kanun metni ile bunun anayasal temelleri arasındaki ilişkiyi kurmaları çok büyük önem taşımaktadır. Çünkü bireysel başvuruda denetlenen husus, kanunun anayasal ilkeler doğrultusunda yorumlanıp bu doğrultuda uygulanıp uygulanmadığının denetlenmesi ile sınırlıdır."

Hedeften Haberdar Etme

- Katılımcılara bu modülün özel amacını/amaçlarını tekrar edin:

"Modül tamamlandıktan sonra sizlerden; Anayasa ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin temel normlar ve kavramlar ile ilgili hükümlerini karşılaştırmalı olarak ilişkilendirmenizi, normatif düzenlemelerin hangi somut durumları kapsadığını ayırt etmenizi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ile Anayasa Mahkemesinin temel normlar ve kavramlar ile ilgili içtihatlarından örneklemeler yapmanızı bekliyoruz."

Geçiş

- Aşağıdaki cümle ile geliştirme bölümüne geçiş yapabilirsiniz:

"Bu hedefleri gerçekleştirirken konu başlıklarımızı, özel yaşam ve aile yaşamına saygı hakkına ilişkin temel kavramlar, otonom yorum yöntemi, Anayasa ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin ilgili normları ve sınırlama rejimine ilişkin özellik arz eden durumlar oluşturmaktadır. Bu bağlamda özel yaşama ve aile yaşamına saygı hakkına müdahale teşkil eden önlemlerin Anayasanın hangi normları çerçevesinde ele alınacağını ve kavramların içeriğini tartışıp analiz edeceğiz."

GELİŞTİRME

Etkinlik 1

Süre 10 dk.

Yöntem: Soru-Yanıt, Tartışma

- **Ek-2**'de verilen Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Madde 8 İhlâl İstatistikleri (1959-2017) belgesini katılımcılara dağıtın ve aynı zamanda ekrana/perdeye yansıtın.
- Ekte yer alan istatistiği katılımcılara yorumlatın.
 - *Bu rakamların ihlâl bulunan başvurulara ilişkin olduğunu kabul edilemez ve ihlâl bulunmayan başvurular dikkate alındığında rakamların daha yüksek olduğunu anlamalarını,*
 - *Türkiye davalarının istatistikteki oranını tespit etmelerini sağlayın.*
- Farklı ve çelişen görüşleri tartışın, diğerlerinin kendi görüşlerini ifade etmelerini teşvik edin.

Etkinlik 2

Süre 15 dk.

Yöntem: Soru-Yanıt, Tartışma

- **Ek-3**'de verilen AİHS Madde 8 ile Anayasa Madde 17, 20, 21 ve 22'nin metinlerini katılımcılara dağıtın ve aynı zamanda ekrana/perdeye yansıtın.
- Ekte yer alan normlarla ilgili olarak katılımcılara sorular yönelterek;
 - *AİHS Madde 8'deki hakların Anayasadaki hangi haklara karşılık geldiğini belirlemelerini,*
 - *Normların metinlerini karşılaştırarak farklılıkları tespit etmelerini,*
 - *AİHS Madde 8'de yer alan hakların gelişmiş hali ile Anayasamızda mevcut olduğunu ve bireysel başvuru incelemelerinde Anayasadaki bu normların dikkate alındığını bilmelerini sağlayınız.*
- Özellikle sınırlama rejimi bakımından AİHS Madde 8 ile Anayasanın ilgili maddeleri arasındaki lafzi farklılığa dikkat çekiniz. Örneğin, AYM, Sevim Akat Eşki başvurusu, B. No: 2013/2187, 19/12/2013, § 33'te şu içtihatla bulunmuştur: "*Anayasa'nın 17. maddesinde, manevi varlığın korunması ve geliştirilmesi hakkı açısından herhangi bir sınırlama nedeni öngörülmemiş olmakla birlikte, bunun hiçbir şekilde sınırlandırılması mümkün olmayan mutlak bir hak olduğu söylenemez. Özel sınırlama nedeni öngörülmemiş olan hakların da hakkın doğasından kaynaklanan bazı sınırları bulunduğu kabul edilmektedir. Ayrıca hakkı düzenleyen maddede herhangi bir sınırlama nedenine yer verilmemiş olsa da, Anayasanın diğer maddelerinde yer alan kurallara dayanarak bu hakların sınırlandırılması da mümkün olabilir. Bu noktada Anayasanın 13. maddesinde yer alan güvence ölçütleri işlevsel niteliği haizdir.*" Yine, AY Madde 20'de aile hayatına saygı hakkı düzenlenmekte ancak sınırlama nedenleri yer almamaktadır. AYM aile hayatına ilişkin davalarda örneğin uluslararası çocuk kaçırma davalarında AY Madde 41'deki meşru amaçları kullanmaktadır.

Ayrıca, genel olarak devletin negatif ve pozitif yükümlülüğüne değinin. (Bkz., Sibel İnceoğlu, İHAS ve Anayasa, s.54)

– *İlgili normlarda geçen temel kavramları belirlemelerini sağlayın.*

- Bu etkinlik çerçevesinde bu kavramların tespiti yeterlidir. Tanım ve kapsama ilişkin tartışmanın **Ek 1.4** çerçevesinde yapılacak 3. etkinlikte gerçekleştirileceğini belirtin.
- Farklı ve çelişen görüşleri tartışın, diğerlerinin kendi görüşlerini ifade etmelerini teşvik edin.

Etkinlik 3

Süre 30 dk.

Yöntem: Görüş Geliştirme

- **Ek-4'**te yer alan önermelerin her birini ayrı sayfalara olacak şekilde kağıtlı tahtaya önceden yazınız ve zamanı gelmeden katılımcılara göstermeyin. Eğitimin yapıldığı salonun duvarlarına "katılıyorum", "katılmıyorum", "kesinlikle katılıyorum", "kesinlikle katılmıyorum" ve "kararsızım" ifadelerinin yazılı olduğu kartonları asın. Bu işi, görüş geliştirme oturumundan önce yapmış olunuz. Kağıtlı tahtaya yazdığınız önermeleri sırasıyla yüksek sesle okuyun. İlk önermeden sonra katılımcılardan önerme hakkındaki görüşlerine uygun kartonun önünde durmalarını isteyin. Sonra her bir görüşten birkaç kişiye niye öyle düşündüklerini sorun. En sonunda da görüşünü değiştiren var mı diye sorun.

- **Bu etkinlik çerçevesinde şu hususların altını çizin:**

1) Birinci önermeye ilişkin tartışmanın sonunda şöyle bir toparlama yapabilirsiniz: AİHS Madde 8'deki hakların hiçbirinin tanımı yapılmamıştır. Bu kavramlar otonomdur ve bunların içeriğini doldurma yetkisi AİHM'dedir. Bu kavramlardan özel yaşam kavramı oldukça geniş ve tüketici (sınırlayıcı) bir tanım yapmak mümkün değildir. AİHM ve AYM kararları da buna işaret etmektedir.

Özel yaşama saygı hakkının felsefi temellerine referans yapılabilir. Bu bağlamda bireyin kendi geleceğini belirleme hakkı, bireyin kendini gerçekleştirme hakkından söz edilebilir. Bu felsefi temeller çerçevesinde dinamik bir yorumla içerik genişleyebilir. Kişinin resmi/fotoğrafı üzerinde özel yaşama saygı hakkı vardır. Bu fotoğrafın kamusal alanda ifşa edilmesi özel yaşama saygı hakkı güvencelerini dışarda bırakmaz. Resmi/fotoğrafı, kişi bakımından kişisel veridir.

2) İkinci önermeye ilişkin tartışmanın sonunda şöyle bir toparlama yapabilirsiniz: AİHM içtihadı uyarınca aile hayatının var olup olmadığı olgusal bir mesele olup "filiyatta yakın kişisel bağların bulunması"na bağlıdır. (Bkz., K. ve T./Finlandiya, § 112) Sadece resmi nikahlı eşler arasındaki ilişkiye hasredilmez. Fiili birliktelikler de bu kapsamdadır. Eşcinsel fiili birliktelikler de aile hayatı kapsamındadır. (Bkz., Schalk ve Kopf/Avusturya, § 94) Ancak, AİHM içtihadına göre Sözleşme Devletler resmi nikah ve kayıtlı birliktelikler ile bunlar dışındaki fiili birliktelikler arasında aile hayatından kaynaklanan haklar bakımından bir farklılığa gidebilirler. Örneğin Şerife Yiğit kararında resmi nikahlı eşler ile imam nikahlı eşler arasında sosyal güvenlikten kaynaklanan haklar bakımından farklı bir uygulamayı AİHS Madde 8'e uygun buldu. (bkz., Şerife Yiğit/Türkiye kararı, fiili partnerinin aleyhine tanıklık yapmaya zorlanmama bakımından bkz, Van Der Heijden/Hollanda)

AİHS Madde 8 kapsamında korunan halihazırda varolan bir aile hayatıdır. Madde 8, aile kurma hakkını korumaz. Aile koruma hakkı, AİHS Madde 12'de güvence altına alınmıştır.

3) Üçüncü önermeye ilişkin tartışmanın sonunda şöyle bir toparlama yapabilirsiniz: AİHM, Khatun ve 180 diğer kişi/Birleşik Krallık ve Paulic/Hırvatistan kararlarında konutun otonom bir kavram olduğunu belirtmiştir.

- Bir yerin konut olarak kabul edilip edilemeyeceği noktasında olgusal bir ölçüt; "o yer ile yeterli ve devam eden bağlar" ölçütü kullanılmaktadır. AİHM, konut kavramını, özel yaşamın ve aile yaşamının geliştiği, maddi olarak belirlenmiş yer olarak tanımlamıştır. (Giacomelli/İtalya, § 76) Konut

kavramına iş yerleri de girmektedir. Dolayısıyla kişinin mesleğini yürüttüğü bürosu, tüzel kişilerin kayıtlı merkezleri ve şubeleri de konut kapsamındadır (Niemi/Almanya, § 30; Petri Sallinen/Finlandiya, § 70.) Dolayısıyla iki ya da üç gün kalacağımız otel odası konut olarak kabul edilemez. Ancak çok daha uzun süreli kullanımlarda konut demek mümkün olabilir.

4) Dördüncü önermeye ilişkin tartışmanın sonunda şöyle bir toparlama yapabilirsiniz:

Haberleşmenin içeriği ve yöntemi/aracı ayrımı yapmak gerekir. Haberleşmeye saygı hakkı haberleşmenin içeriğinden bağımsız olarak bir güvence getirmektedir yani haberleşmenin yöntemi/aracı da tek başına korunmaktadır. Bu nedenle, haberleşmeye saygı hakkı güvencelerinin devreye girebilmesi için haberleşmenin konusunun özel yaşama dair husus olması gerekmektedir.

Farklı ve çelişen görüşleri tartışın, diğerlerinin kendi görüşlerini ifade etmelerini teşvik edin.

Özetleme

- Normları ve bu normlarda geçen kavramları tekrar hatırlatın.
- Uygulayıcıların, özel yaşama ve aile yaşamına saygı hakkının gerek AİHS gerekse Anayasadaki normatif dayanaklara hâkim olmasının önemini hatırlatın.
- Özel yaşama ve aile yaşamına saygı hakkı kapsamındaki kavramların otonom niteliğine vurgu yapın.

Tekrar Güdüleme

- Katılımcıları şu tür bir cümleyle yeniden motive edin:
“Özel yaşama ve aile yaşamına saygı hakkına ilişkin temel normların ve kavramların bilgisine sahip olmak, bu hakka ilişkin sınırlandırma rejiminin ve bu hak kapsamındaki hukuksal menfaatlerin kavranmasını kolaylaştıracaktır.”

Ek Çalışma

- Sınırlı süre nedeniyle üzerinde yeterince durulamayan konular varsa bunlarla ilgili kaynaklara erişim yollarını belirtin.
- Katılımcıların bilgi eksikliği duydukları konular varsa onlarla ilgili tespitleri listeleyin.

Değerlendirme

- Normatif düzenlemelerdeki kavramlarla ilgili bir soru(n) olup olmadığını sorun. Varsa bunları listeleyin.
- Özel yaşama ve aile yaşamına saygı hakkına ilişkin müdahalelerde Anayasanın hangi maddelerinin doğrudan uygulanabilir olduğu sorusunu sorun. Cevap olarak; Anayasa Madde 17, 20, 21, 22, 23 beklenir.

KAPANIŞ

- Bir sonraki modülde temel norm ve kavramların en belirgin somut uzantılarından olan “Özel yaşama saygı hakkı” konusunun ele alınacağını söyleyin ve ilgili normatif düzenlemeye atıfta bulunun.

MODÜL 2:

→ Özel Yaşama Saygı Hakkı

Süre

→ 150 dk.

Hedef Grup

→ Savcılar, İnfaz Savcıları, Ceza Hâkimleri ve İnfaz Hâkimler

Grup Büyüklüğü

→ 25-30 kişi

Kazanımlar

Özel yaşama saygı hakkı kapsamındaki hukuksal çıkarları özetler.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesinin özel yaşama saygı hakkı alt kategorisine ilişkin ceza yargılaması kararlarının bilgilerini kullanarak somut durumları analiz eder.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesinin özel yaşama saygı hakkı ile ilgili ceza yargılaması içtihatlarından örneklemeler yapar.

Kapsam

- Mobbing
- Şeref ve itibar
- Hakaret
- Özel hayatın gizliliği
- Cinsel hayat
- Unutulma hakkı
- Kişisel veriler
- Ayrımcılık
- Negatif yükümlülük
- Pozitif yükümlülük
- Usûl yükümlülüğü

Kaynaklar

– Temel metinler

- AİHS: Madde 8, 14
- AİHS Protokol 4: Madde 2
- Anayasa: Madde 5, 10, 12, 17, 20, 23, 41, 48, 49, 56, 90
- 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu: Madde 24, 25, 26, 27, 40, 187 ve diğer ilgili maddeler
- 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun: Madde 8, 9
- 5187 sayılı Basın Kanunu: Madde 3, 11, 14, 18, 20, 21
- 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu: Madde 36
- 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu: Madde 8
- 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu: Madde 100, 123, 125 vd., 132 vd., 232, 299
- 5271 sayılı CMK: Madde 80, 129, 134, 182
- 2872 sayılı Çevre Kanunu Madde 5/a-b, 8, 9, 10, 11, 14
- 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun: Üçüncü Kısım
- 5682 sayılı Pasaport Kanunu: Madde 22, 23
- 6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun: Madde 8/ç, ğ

– İctihatlar

➤ AYM Kararları

- Şengül Kayan
- Serap Tortuk
- Ata Türkeri
- Adem Yüksel
- Defne Samyeli
- Bülent Kaya
- Mehmet Kurt
- Fevzi Kayacan
- Hüseyin Tunç Karluk ve Zahide Şayan Karluk
- Öznur Çiçek
- D. Ö.
- Ahmet Acartürk
- Halime Sare Aysal
- Ahmet İsmail Onat
- Göktuğ Tolga Demiralp
- Hüdayi Ercoşkun
- Sıtkı Güngör
- Sıtkı Karapınar
- Ali Suat Ertosun
- Sebahat Tuncel
- Gülsim Genç
- N.B.B.
- İlhan Cihaner, B. No: 2013/5574
- Aslan Faruk Toprak, B. No: 2013/2957, 24/3/2016
- Adem Yüksel, (GK), B. No: 2013/9045, 1/6/2016
- Ahmet Temiz (2), B. No: 2013/6209

➤ AİHM Kararları

- Pretty/Birleşik Krallık
- Y.F./Türkiye
- Glass/Birleşik Krallık
- Evans/Birleşik Krallık
- Tirado Ortiz ve Lozano Martin/İspanya
- Devrim Turan/Türkiye
- Pfeifer/Avusturya
- Axel Springer/Almanya
- White/İsveç
- Riener/Bulgaristan
- İletmiş/Türkiye
- S ve Marper/Birleşik Krallık
- Craxi (No.2)/İtalya
- Von Hannover/Almanya
- MGN Limited/Birleşik Krallık
- Friedl/Avusturya
- Von Hannover/Almanya (No.2)
- Halford/Birleşik Krallık
- Guillot/Fransa
- Johansson/Finlandiya
- Salonen/Finlandiya
- Ünal Tekeli/Türkiye
- Stjerna/Finlandiya
- S.H. ve Diğerleri/Avusturya
- Sidabras ve Dziautas/Litvanya

➤ Yargıtay Kararları

- HGK, E.2014/4-56, K. 2015/1679, 17/6/2015
- 9. HD, E.2016/17859, K.2016/17644
- 7. HD, E.2015/36983, K.2016/6330
- 13. HD, E.2015/9061, K.2016/14810
- 4. HD, E.2015/3576i K.2016/2697
- 11. HD, E.2016/2471, K.2016/2730
- 11. HD, E.2015/15273, K.2016/6641
- 4. HDİ E.2013/7425, K.2014/3799
- 2. HD, E.2015/8508, K.2015/12061
- 7. HD, E.2008/4109, K.2008/5196
- 4. HD, E.2014/16369, K.2015/13675

Ekler

- **Ek-1:** Gazete Haberi
- **Ek-2:** Örnek Olay
- **Ek-3:** Örnek Olay
- **Ek-4:** Örnek Olay
- **Ek-5:** Örnek Olay
- **Ek-6:** Örnek Olay

GİRİŞ

Dikkat Çekme

- **Ek-1**'de yer alan gazete haberini ekrana/perdeye yansıtın.
- Katılımcılara aşağıdaki soruları yönelterek görselle ilgili yorumlarını paylaşmalarını isteyin. Aşağıda belirtilen sorular katılımcılara sorulmalı.
 - Mahremiyet hakkının kapsamı nedir?
 - Bireyin kendisi hakkındaki bilgiyi kontrol edebilme hakkı var mıdır?

Güdüleme

- Burada yapılacak çalışmaların, katılımcılara özel yaşama ve aile yaşamına saygı hakkının alt kategorilerinden biri olan özel yaşama saygı hakkının ne tür hukuksal çıkarları kapsadığına dair bilgi kazandıracağını ve özellikle, özel yaşama saygı hakkının mahremiyet hakkından daha geniş olduğu ve başka hukuksal çıkarları da kapsadığının anlaşılacağını belirtin. Böylece bu hukuksal çıkarlara ilişkin kararların AYM ve AİHM kararları ile daha uyumlu hale getirilmesine ve ülkede uluslararası hukuk devleti standartlarının geliştirilmesine katkıda bulunulacağını belirtin.

Gözden Geçirme

- Aşağıdakileri bir kez daha hatırlatın:

“Özel yaşama saygı hakkı modülü, temel normlar ve temel kavramlar modülünü açtımlayan bir modüldür. Bu modül ile özel yaşama ve aile yaşamına saygı hakkının kapsamına giren hukuksal çıkarlar konusuna yani hakkın uygulanabilirliğine başlanmış olmaktadır.”

Hedeften Haberdar Etme

- Katılımcılara bu modülün özel amacını/amaçlarını tekrar edin:

*“Modül tamamlandıktan sonra sizlerden;
Özel yaşama saygı hakkı alt modülünün ceza hukuku alanında hangi somut durumları kapsayıp kapsamadığını ayırt etmeniz ve AYM ile AİHM içtihatları hakkında bilgi sahibi olmanız beklenmektedir.”*

Geçiş

- Aşağıdaki cümle ile geliştirme bölümüne geçiş yapabilirsiniz:

“Bu hedefleri gerçekleştirme sürecinde mobbing, şeref ve itibar, hakaret, özel hayatın gizliliği, cinsel hayat, unutulma hakkı, kişisel veriler, ayrımcılık, negatif yükümlülük, pozitif yükümlülük ve usûl yükümlülüğü gibi kavramlardan söz edeceğiz.”

GELİŞTİRME

MODÜL 2

Etkinlik 1

Süre 10 dk.

Yöntem: Soru-Yanıt, Tartışma

- **Ek-2**'de yer alan *unutulma hakkına ilişkin* örnek olayı ekrana/perdeye yansıtın ve bir kopyasını katılımcılara dağıtın.
- Bu olayla ilgili olarak katılımcılara sorular yönelterek;
 - hukuki sorunları,
 - *unutulma hakkının özel hayat ile olan ilişkisini,*
 - *çatışan hukuki menfaatler arasında adil dengenin nasıl kurulacağını belirlemelerini sağlayın ve katılımcıların önlerine gelecek bu tür uyuşmazlıklarda devletin yükümlülüklerini de göz önüne alarak hangi hakka neden üstünlük tanıyacaklarının belirlenmesini sağlayın. Bu olay, ABAD'ın Google Spain (13/05/2014) kararından türetilmiştir.*
- Farklı ve çelişen görüşleri tartıştın, diğerlerinin kendi görüşlerini ifade etmelerini teşvik edin.

Etkinlik 2

Süre 35 dk.

Yöntem: Büyük Grup Tartışması

- **Ek-3**'te yer alan örnek olayı ekrana yansıtınız ve bir kopyasını katılımcılara dağıtınız.
- Katılımcılara aşağıdaki soruları yöneltiniz:
 - *Davada cumhuriyet savcısı olsaydınız nasıl bir iddianame düzenlerdiniz, suç oluşturan eylem, eylemin hukuki nitelendirmesi ve eylemin neden suç oluşturduğunu kısaca açıklayınız?*
 - *Davada sanık müdafii olsaydınız nasıl bir savunma hazırlardınız, gerekçelerinizle birlikte açıklayınız?*
 - *Davayı gören hâkim olsaydınız hangi gerekçe ile nasıl bir karar verirdiniz?*
- Farklı ve çelişen görüşleri tartıştın, diğerlerinin kendi görüşlerini ifade etmelerini teşvik edin.
- **Bu çalışmada şu konuların altının çizildiğinden/vurgulandığından/sonuçların çıkarıldığından emin olun:**
 - Somut olay, özel yaşama saygı hakkı ile ifade özgürlüğünün dengelenmesine ilişkin bir olaydır.
 - AİHM, bu iki hakkın dengelenmesinde şu ölçütleri kullanmaktadır:
 - i) Söz konusu bilginin kamu yararı içeren bir tartışmaya katkı sağlayıp sağlamadığı,
 - ii) Hakkında haber yapılan ya da söz söylenen kişinin kamusal bir figür olup olmadığı,
 - iii) İlgili kişinin önceki davranışı,
 - iv) Yayının içeriği, şekli ve sonuçları,
 - v) Fotoğrafların çekildiği koşullar,
 - vi) Uygulanan yaptırımın ağırlığı.

Etkinlik 3

Süre 20 dk.

Yöntem: Soru-Yanıt, Tartışma

- **Ek-4**'te yer alan kişisel verilere ilişkin örnek olayı ekrana/perdeye yansıtın ve bir kopyasını katılımcılara dağıtın.
- Katılımcılara şu soruları yöneltin;
 - Hangi hak ya da haklar somut olay bakımından uygulanabilir?
 - Söz konusu hak ya da hakların normatif temeli nedir?
 - Söz konusu hak ya da haklar somut olayda ihlâl edilmiş midir?
- Farklı ve çelişen görüşleri tartışın, diğerlerinin kendi görüşlerini ifade etmelerini teşvik edin.

Etkinlik 4

(Bu etkinlik zorunlu değildir. Zaman kalması durumunda gerçekleştiriniz.)

Süre 30 dk.

Yöntem: Küçük Grup Tartışması

- **Ek-5**'te yer alan özel yaşam hakkıyla bağlantılı olarak ayrımcılık yasağına ilişkin örnek olayı ekrana/perdeye yansıtın ve bir kopyasını katılımcılara dağıtın.
- Katılımcıların sayısını dikkate alarak beşer ya da altışar kişilik gruplar oluşturmak için katılımcılardan birden beşe ya da altıya kadar saymalarını ve yüksek sesle söyledikleri rakamı akıllarında tutmalarını, aynı rakamı söyleyen diğer kişilere dikkat etmelerini isteyin. Bütün 1'leri bir köşede, bütün 2'leri başka bir köşede ... bir araya getirin. İsterlerse salon dışında kahve içerken de tartışabileceklerini belirtin. Her grubun bir sözcü belirlemesini ve aşağıdaki sorulara grupça cevap verilmesini ve temsilcinin bu cevabı daha sonra tüm gruba açıklamasını sağlayın. Tüm gruplar yerlerini aldıktan sonra grupları tek tek gezin.
- Bu olayla ilgili olarak katılımcılara şu soruları yöneltin:
 - Olaydaki hukuki meseleler nelerdir?,
 - Özel yaşama saygı hakkıyla nasıl bir ilişkisi vardır?,
 - Somut olaya TCK Madde 122 uygulanabilir mi?

Bu çalışmada şu konuların altının çizildiğinden/vurgulandığından/sonuçların çıkarıldığından emin olun:

- TCK Madde 122'nin taslak metninde cinsel yönelim ibaresinin de geçtiğini ancak daha sonra bunun taslaktan çıkarıldığını ve halihazırdaki metninde cinsiyet terimi geçip bunun cinsel yönelimi kapsamaması uygulamasının darlığına dikkat çekip bir tartışma ortamı yaratın. AİHM'in, AİHS Madde 14'te geçen cinsiyet terimini cinsel yönelimi de kapsar şekilde yorumladığını hatırlatın.
- Farklı ve çelişen görüşleri tartışın, diğerlerinin kendi görüşlerini ifade etmelerini teşvik edin.

Özetleme

- Özel yaşama saygı hakkının kapsamının genişliğini vurgulayın. Bu bağlamda özel yaşama saygı hakkı alt kategorisindeki hukuksal çıkarların çeşitliliğine dikkat çekin.

Tekrar Güdöleme

- Katılımcıları Şu tür bir cümleyle yeniden motive edin:
"Bu modölin amacı, kamu gücünü kullanan idare ve yargı organlarının AİHM ve AYM kararları çizgisinde özel yaşama saygı hakkının içeriğini doldurmalarına ve bu Şekilde karar tesis etmelerine katkıda bulunmaktır."

Ek Çalışma

- Sınırlı süre nedeniyle üzerinde yeterince durulamayan konular varsa bunlarla ilgili kaynaklara erişim yollarını belirtin.
- Katılımcıların bilgi eksikliği duyduğu konular varsa onlarla ilgili tespitleri listeleyin.

Değerlendirme

- Özel yaşama saygı hakkı alt kategorisine giren hukuksal çıkarlarla ilgili bir soru(n) olup olmadığını sorun, varsa bunları listeleyin.
- Anayasa ve AİHS'nin düzenlemelerinin kanuni somutlaştırılmasında, kişisel özerklik, bireyin kendisini gerçekleştirme gibi genel ilkelerin gözden kaçırılmaması gerektiğini vurgulayın.

KAPANIŞ

- Bir sonraki modölda "aile yaşamına saygı hakkı" konusunun ele alınacağını söyleyin ve ilgili normatif düzenlemeye atıfta bulunun.

MODÜL 3:

 Aile Yaşamına Saygı Hakkı

Süre

→ 40 dk.

Hedef Grup

→ Savcılar, İnfaz Savcıları, Ceza Hâkimleri ve İnfaz Hâkimleri

Grup Büyüklüğü

→ 25-30 kişi

Kazanımlar

Aile yaşamına saygı hakkı kapsamındaki hukuksal çıkarları özetler.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesinin aile yaşamına saygı hakkı alt kategorisine ilişkin ceza yargılaması kararlarının bilgilerini kullanarak somut durumları analiz eder.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesinin aile yaşamına saygı ile ilgili ceza yargılaması içtihatlarından örneklemeler yapar.

Kapsam

- Aile birliği
- Aile içi şiddet
- Uluslararası çocuk kaçırma
- Çocuğun koruma altına alınması
- Negatif yükümlülük
- Pozitif yükümlülük
- Usûl yükümlülüğü

Kaynaklar

- **Temel metinler**
- AİHS: Madde 8, 14
- AİHS Protokol 4: Madde 2
- Anayasa: Madde 5, 10, 11, 12, 17, 20, 21, 22, 23, 41, 48, 49, 56, 90

- 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu: İlgili maddeler
- Uluslararası çocuk kaçırmanın hukuki yönlerine dair 5717 numaralı kanun

– İçtihatlar

➤ AYM Kararları

- Marcus Frank Cerny, B. No: 2013/5126
- Nurcan Yolcu, B. No: 2013/9880
- Gülbu Özgüler, B. No: 2013/7979
- Hayriye Özdemir, B. No: 2013/3434

➤ AİHM Kararları

- Marckx/Belçika
- Camp ve Bourimi/Hollanda
- Pla ve Puncernau/Andora
- Mazurek/Fransa
- Brauer/Almanya
- Abdulaziz, Cabales ve Balkani/Birleşik Krallık
- Cusan ve Fazzo/İtalya
- Rasmussen/Danimarka
- Kroon ve Diğerleri/Hollanda
- Ostave/Romanya
- Mennesson ve Diğerleri/Fransa
- Labasse/Fransa
- Hoffmann/Avusturya
- Zaunegger/Almanya
- Anayo/Almanya
- Schneider/Almanya
- Cengiz Kılıç/Türkiye
- Nazarenko/Rusya
- Kocherov ve Sergeyeva/Rusya
- T.P. and K.M./Birleşik Krallık
- Kutzner/Almanya
- K.A./Finlandiya
- I.S./Almanya
- Soares de Melo/Portekiz
- Mugenzi/Fransa
- Tanda-Muzinga/Fransa
- Senigo Longue ve Diğerleri/Fransa
- Boultif/İsviçre
- Uner/Hollanda
- Van Der Heijden/Hollanda
- Şerife Yiğit/Türkiye
- Munoz Diaz/İspanya

➤ Yargıtay Kararları

- 4. HD, E.2015/3078, K.2016/1863
- 2. HD, E.2016/14072, K. 2016/13577

- 2. HD, E.2016/9882, K. 2016/10851
- HGK, E.2015/18135, K.2016/118
- 2. HD, E.2016/10241, K.2016/12086

Ekler

- **Ek-1:** Kadına Karşı Şiddete İlişkin Görsel
- **Ek-2:** Örnek Olay
- **Ek-3:** Örnek Olay

GİRİŞ

Dikkat Çekme

- **Ek-1**'de yer alan *kadına karşı şiddete ilişkin* görsel malzemeyi ekrana/perdeye yansıtın ve bir kopyasını katılımcılara dağıtın.
- Görselle ilgili katılımcıların yorumlarını paylaşmalarını isteyin.

Güdüleme

- Burada yapılacak çalışmaların, aile yaşamına saygı hakkı alt kategorisindeki hukuki meselelerin kavranmasına hizmet edeceğini belirtin.
- Bu konudaki AİHM ve AYM içtihatlarının bilgisine sahip olmak suretiyle katılımcıların aile yaşamına saygı hakkı ile ilgili kararlarının Anayasa Mahkemesi ve AİHM kararları ile daha uyumlu hale getirilmesine ve ülkede uluslararası hukuk devleti standartlarının geliştirilmesine katkıda bulunacağını vurgulayın.

Gözden Geçirme

- Aşağıdakileri bir kez daha hatırlatın:

"Aile yaşamına saygı hakkı kapsamındaki meseleler özel yaşama saygı hakkındaki gibi çeşitli hukuksal çıkarların dengelenmesini gerektiren hassas meselelerdir. Anımsanacak olursa bir önceki modüllerde konu ile ilgili temel normlar ve kavramlar bağlamında özel yaşama saygı hakkı ele alınmıştı."

Hedeften Haberdar Etme

- Katılımcılara bu modülün özel amacını/amaçlarını tekrar edin:

"Modül tamamlandıktan sonra sizlerden;

özel yaşama ve aile yaşamına saygı hakkının anayasal ve yasal temellerini bilmeniz, normatif düzenlemelerin hangi somut durumları kapsayıp kapsamadığını ayırt etmeniz ve AYM ile AİHM içtihatları hakkında bilgi sahibi olmanız,

bu konu ile ilgili olarak Anayasa Mahkemesi kararlarının okunmasından elde edilen anahtar sözcüklerden haberdar olmanız ve bir hukuki sorunla karşılaştığınızda bağımsız bir şekilde Anayasa Mahkemesinin ilgili kararlarına ulaşarak kendi kararlarınızda bunları esas alabilmeniz beklenmektedir."

Geçiş

- Aşağıdaki cümle ile geliştirme bölümüne geçiş yapabilirsiniz:

"Bu hedefleri gerçekleştirme sürecinde aile birliği, aile içi şiddet, uluslararası çocuk kaçırma, çocuğun koruma altına alınması, negatif yükümlülük, pozitif yükümlülük ve usûl yükümlülüğü gibi kavramlardan söz edeceğiz."

Bu konuda verilen AİHM ve AYM kararlarını normatif düzenlemeler ışığında tartışıp analiz edeceğiz."

GELİŞTİRME

Etkinlik 1

Süre 20 dk.

Yöntem: Soru-Yanıt, Tartışma

- **Ek-2**'de yer alan örnek olayı ekrana/perdeye yansıtın, bir kopyasını katılımcılara dağıtın.
- Bu örnek olayla ilgili olarak katılımcılara şu soruları yöneltin:
 - *Olaydaki hukuki meseleler nelerdir?*
 - *Çatışan menfaatler nelerdir ve nasıl dengelenmelidir? Üçlü testi uygulayarak ve gerekçeli olarak cevaplandırınız.*
- Farklı ve çelişen görüşleri tartıştırın, diğerlerinin kendi görüşlerini ifade etmelerini teşvik edin.

Etkinlik 2

Süre 20 dk.

Yöntem: Soru-Yanıt, Tartışma

- **Ek-3**'te yer alan *uluslararası çocuk kaçırmaya ilişkin* örnek olayı ekrana/perdeye yansıtın, bir kopyasını katılımcılara dağıtın.
- Bu olayla ilgili olarak katılımcılara sorular yönelterek;
 - *hukuki meseleleri ve*
 - *uluslararası çocuk kaçırmının özel yaşama ve aile yaşamına saygı hakkıyla ilişkisini,*
 - *çatışan menfaatler arasında adil dengenin kurulmasındaki ölçütleri Çocuk Kaçırmaya Dair Uluslararası Lahey Sözleşmesini de dikkate alarak belirlemelerini sağlayın.*
 - *Mahkemenin gerekçesinin yeterli olup olmadığını tartışmalarını sağlayın.*
- **Bu çalışmada şu konuların altının çizildiğinden/vurgulandığından/sonuçların çıkarıldığından emin olun:**
 - Uluslararası çocuk kaçırma vakaları bakımından Anayasa Madde 20 uygulama alanına sahiptir.
 - Uluslararası çocuk kaçırma vakalarında AİHS'in yanı sıra Uluslararası Çocuk Kaçırmının Hukuki Yönlerine Dair Lahey Sözleşmesi ve Çocuk Hakları Sözleşmesi de dikkate alınmalıdır. Diğer taraftan iç hukuklarda Lahey Sözleşmesi yorumlanırken ve uygulanırken AİHM standartları dikkate alınmalıdır. Çocuğun yüksek menfaatinin önceliği, ebeveynlerin çocuklarıyla görüşme hakkı dikkate alınması gereken çıkarlardır. Lahey Sözleşmesi uyarınca çocuğun geri getirilmesinin çocuk üzerinde fiziksel ya da psikolojik bir zarar oluşturacağına ya da tahammül edemeyeceği durumlara yol açacağına yönelik ciddi bir risk yok ise çocuğun en kısa sürede geri getirilmesi gerekir. Çocuğun geri getirilmesini sağlamak için alınması gereken önlemler için bkz., Lahey Sözleşmesi Madde 7.
 - Lahey Sözleşmesine ilişkin yargılamaların 6 haftada sonuçlandırılması gerekmektedir.
 - Çatışan menfaatler vardır dolayısıyla çocuk, ebeveyn ve kamu menfaatleri arasında adil bir denge kurulmalıdır.

- Ulusal mahkemeler, olgusal, duygusal, psikolojik, tıbbi ve maddi bütün faktörleri derinlemesine incelemeli. Lahey Sözleşmesi Madde 3: koruma hakkını düzenlemektedir. Yaş küçüklüğü tek kriter olarak değerlendirilmemelidir.
 - AİHS Madde 8'deki usûlî gerekliliklere de uymak gerekir.
 - Uluslararası çocuk kaçırmanın hukuki yönlerine dair 5717 numaralı kanun.
 - Çocuğun görüşü alınmalı ancak geri gönderilmeye karşı olması geri gönderme kararı verilmesini önlemez bkz., *Raw ve Diğerleri/Fransa davası*. Çocuğun geri gönderilmesi kararının icrasını önlemek için AİHM'den geçici önlem kararı talep edilebilir AİHM İç Tüzük Madde 39 uyarınca (bkz., Eskinazi ve Chelouche/Türkiye).
- Farklı ve çelişen görüşleri tartışın, diğerlerinin kendi görüşlerini ifade etmelerini teşvik edin.

Özetleme

- Özel yaşama ve aile yaşamına saygı hakkının kapsamı oldukça geniştir. Bu çerçevede normatif düzenlemeler kapsamında uygulayıcıların, normatif bir dayanağı olmadan fiili tedbirlere başvurmalarının mümkün olmadığını hatırlatın. Konunun kapsamının aile birliği çerevesinde velayet, uluslararası çocuk kaçırma, çocuğun koruma altına alınması, soybağı ve soyadı kullanımı, miras, evlenme, ayrımcılık gibi konularla ne kadar geniş olduğunu vurgulayın.

Tekrar Güdöleme

- Katılımcıları şu tür bir cümleyle yeniden motive edin:

"Aile yaşamına saygı hakkı kapsamındaki meseleler çeşitli hukuksal çıkarların dengelenmesini gerektiren hassas meselelerdir. Bu nedenle kamu gücünü kullanan idare ve yargı organlarının AİHM ve AYM'nin bu konudaki içtihatları çizgisinde karar üretmeleri bu hakkın ihlâl edilmesinin önünü alacaktır."

Ek Çalışma

- Sınırlı süre nedeniyle üzerinde yeterince durulamayan konular varsa bunlarla ilgili kaynaklara erişim yollarını belirtin.
- Katılımcıların bilgi eksikliği duyduğu konular varsa onlarla ilgili tespitleri listeleyin.

Değerlendirme

- Aile hayatına saygı hakkının kapsamıyla ilgili bir soru(n) olup olmadığını sorun, varsa bunları listeleyin.
- **Aile hayatı kavramının ve aile hayatına dair hususların AİHM ve AYM kararları doğrultusunda ele alınması gerektiği vurgulayın.**

KAPANIŞ

- Bir sonraki modülde aile yaşamının sürdüğü bir parça olan "Konuta saygı hakları" konusunun ele alınacağını söyleyin ve ilgili normatif düzenlemeye atıfta bulunun.

MODÜL 4:

 Konuta Saygı Hakkı

Süre

→ 50 dk.

Hedef Grup

→ Savcılar, İnfaz Savcıları, Ceza Hâkimleri ve İnfaz Hâkimleri

Grup Büyüklüğü

→ 25-30 kişi

Kazanımlar

Konuta saygı hakkının kapsamı hakkında bilgi sahibi olur ve uygulamada bunları kullanma becerisi edinir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesinin konuta saygı hakkına ilişkin ceza yargılaması kararlarının bilgilerini kullanarak somut durumları analiz eder.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesinin konuta saygı hakkı ile ilgili ceza yargılaması içtihatlarından örneklemeler yapar.

Kapsam

- Konut dokunulmazlığı
- Negatif yükümlülük
- Pozitif yükümlülük
- Usûl yükümlülüğü

Kaynaklar

- **Temel metinler**
- AİHS: Madde 8, 14
- Anayasa: Madde 20, 21
- 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu: Madde 116, 123, 124, 132, 133
- 5271 sayılı CMK: Madde 129, 135 vd.
- 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun: Üçüncü kısım

– İçtihatlar

➤ AYM Kararları

- N.A.B., B. No: 2013/5076
- Hayrettin Aktaş, B. No: 2013/1205, 17/9/2013
- Günay Dağ ve Diğerleri, B. No: 2013/1631, 17/12/2015
- Mehmet Seyfi Oktay, B. No: 2013/6057
- Ömür Kara ve Onursal Özbek, B. No: 2013/4825
- Hakan Erdoğan, B. No: 2013/9481
- Tevfik Türkmen, B. No: 2013/9704
- Rıdvan Bayram, B. No: 2013/1171
- Veysel Demirtaş, B. No: 2013/1222
- Ahmet Temiz, B. No: 2013/1822, 20/5/2015

AİHM Kararları

- Gillow/Birleşik Krallık
- O'Rouke/Birleşik Krallık
- Peev/Bulgaristan
- Selçuk ve Asker/Türkiye
- Societe Colas Est ve Diğerleri/Fransa
- Smirnov/Rusya
- Van Rossem/Belçika
- Hatton ve Diğerleri/Birleşik Krallık
- Powell ve Rayner/Birleşik Krallık
- Grenpeace E.V. ve Diğerleri/Almanya
- Klass ve Diğerleri/Almanya
- Barbulescu/Romanya
- Copland/Birleşik Krallık
- Pisk-Piskowski/Polonya
- Przyjemski/Polonya
- Wisse/Fransa
- Golder/Birleşik Krallık
- Malone/Birleşik Krallık
- Khan/Birleşik Krallık
- A./Fransa
- P.G. ve J.H./Birleşik Krallık
- Silver ve Diğerleri/Birleşik Krallık
- Amann/İsviçre
- The Association for European Integration and Human Rights ve Ekimdzhev/Bulgaristan

Yargıtay Kararları

- Yargıtay 12. Ceza Dairesi, Esas: 2013/9105, Karar: 2013/30731, K.T. 24.12.2013

Ekler

- **Ek-1:** Görsel Malzeme
- **Ek-2:** Örnek Olay
- **Ek-3:** Örnek Olay
- **Ek-4:** Örnek Olay

GİRİŞ

Dikkat Çekme

- **Ek-1**'de yer alan görseli ekrana/perdeye yansıtın ve bir kopyasını katılımcılara dağıtın.
- Görselle ilgili katılımcıların yorumlarını paylaşmalarını isteyin.

Güdüleme

- Burada yapılacak çalışmaların, konut dokunulmazlığına ilişkin temel güvencelerin ve AİHM ile AYM'nin bu konudaki standartlarının anlaşılmasına katkıda bulunacağını belirtin.
- AİHM ve AYM'nin bu konudaki kararlarının bilgisine sahip olunacağını vurgulayın.

Gözden Geçirme

- Aşağıdakileri bir kez daha hatırlatın:
"Özel yaşam ve aile yaşamına saygı hakkı bağlamında özellikle konut dokunulmazlığı üzerine kurgulanan konuta saygı hakkı son derece önemlidir. Nitekim sözü edilen bu kavramlarla ilgili bilgiyi önceki modüllerde edinmişsiniz."

Hedeften Haberdar Etme

- Katılımcılara bu modülün özel amacını/amaçlarını tekrar edin:
*"Modül tamamlandıktan sonra sizlerden;
Konut dokunulmazlığını sağlamaya yönelik temel güvenceleri bilmeniz ve AYM ile AİHM'in bu konudaki içtihatları hakkında bilgi sahibi olmanız beklenmektedir."*

Geçiş

- Aşağıdaki cümle ile geliştirme bölümüne geçiş yapabilirsiniz:
*"Bu hedefleri gerçekleştirme sürecinde konut dokunulmazlığı, negatif yükümlülük, pozitif yükümlülük, usûl yükümlülüğü gibi kavramlardan söz edeceğiz.
Bu konudaki AİHM ve AYM kararlarını normatif düzenlemeler ışığında tartışıp analiz edeceğiz."*

Etkinlik 1

Süre 10 dk.

Yöntem: Soru-Yanıt, Tartışma

- **Ek-2**'de yer alan konut aramaya ilişkin örnek olayı ekrana/perdeye yansıtın, bir kopyasını katılımcılara dağıtın.
- Bu olayla ilgili olarak katılımcılara şu soruları yöneltin;
 - *Olayda konut dokunulmazlığı hakkına bir müdahale var mı?*
 - *Söz konusu müdahale demokratik bir toplumda gerekli ve ölçülü mü?*
- **Bu çalışmada şu konuların altının çizildiğinden/vurgulandığından/sonuçların çıkarıldığından emin olun:**
 - Somut olayda, somut bir delil olmaksızın, makul şüpheye dayanmayan ve sadece bir ihbar üzerine avukatın ofisinde arama yapılmıştır. Cumhuriyet Savcısı, avukatın suç işlemek için örgüt kurduğu ihbarı üzerine işin gerçeğini araştırmaya başlamadan ve bu konuda başkaca hiçbir araştırma yapmadan doğrudan avukatın evinde arama kararı vermiştir. Arama kararındaki ifadeler çok geniştir. AİHM'e göre bir arama emri, aramayı yürüten polislerin belirlenen araştırma alanına uyum gösterip göstermedikleri konusunda kontrol imkanı sağlayan asgari bilgiler içermelidir (Bkz., Van Rossem/Belçika)
 - Yetkili makamlarca bazı suçlar için maddi delil toplamak amacıyla evlerde arama yapma gibi tedbirlere başvurulabilir. AİHM, böyle durumlarda, müdahaleyi haklı göstermek için ileri sürülen gerekçelerin uygun, yeterli ve orantılı olmasını aramaktadır. AİHM, iç hukuktaki yasa ve ilgili uygulamaların bireyleri uygun ve etkili bir şekilde suistimallere karşı güvence altına almasını Sözleşmeciler Devletlerden beklemektedir.
 - AİHM, konut dokunulmazlığı davalarında ihlâl olup olmadığını tespit için şu ölçütleri uygulamaktadır:
 - 1) Aramayı gerektiren suçun ciddiyeti,
 - 2) Arama emrinin çıkarılma koşulları ve ne şekilde çıkarıldığı,
 - 3) Aramadan önce elde bulunan diğer deliller,
 - 4) Arama yapılacak yerin niteliği,
 - 5) Arama emrinin içeriği ve kapsamı,
 - 6) Aramanın hedef aldığı kişinin itibarı üzerindeki olası etkileri. (Bkz., Smirnov / Rusya)
- AYM'nin Günay Dağ kararına referans yapın (B. No: 2013/1631).
- Farklı ve çelişen görüşleri tartışın, diğerlerinin kendi görüşlerini ifade etmelerini teşvik edin.

Öneri: Bu bağlamda, Cumhuriyet savcısının acil hallerde aramaya izin vermesi ile arama yapıldıktan sonra herhangi bir suç unsurunun ele geçirilmemesi durumunda arama izninin hâkim onayına sunulup sunulmaması gerektiği hususunda tartışma açılması, farklı görüşler alındıktan sonra haberleşme hakkında bu konuya tekrar gelineceği belirtilerek haberleşme hakkına müdahaleyle ilişkin Anayasa Madde 22/3'deki istisnai durum açıklanırken yeniden bu durum üzerinden kısa bir tartışma yapılabilir.

Etkinlik 2

Süre 15 dk.

Yöntem: Soru-Yanıt, Tartışma

- **Ek-3**'te yer alan ev sahibinin kiracının eşyalarını konuttan çıkarmasına ilişkin örnek olayı ekrana/perdeye yansıtın, bir kopyasını katılımcılara dağıtın.
- Bu olayla ilgili olarak katılımcılara sorular yönelterek;
 - Somut olayda hangi hak ya da haklar uygulanabilir?
 - Söz konusu hak ya da haklar ihlâl edilmiş midir?
- **Bu çalışmada şu konuların altının çizildiğinden/vurgulandığından/sonuçların çıkarıldığından emin olun:**
 - Özel hukuk kişileri arasındaki hak ihlalleri bakımından da insan hakları hukukunun uygulanabilir olduğuna AYM'nin şu içtihadını okuyarak işaret edin. "49. ... kamu gücünü kullanan aktörler dışında kalan kişiler arasındaki özel hukuk ilişkilerinde kamusal makamların yükümlülükleri, bireylerin temel hak ve özgürlüklerine, bu başvuru açısından özel hayata saygı hakkı ile haberleşmenin gizliliği hakkına üçüncü kişilerin müdahalesinin önlenmesi için gerekli önlemlerin alınması ve mahkemelerce korunma sağlanmasıdır. Kamusal makamlarca gerekli yapısal önlemler alınmış olursa da uyumsuzluk konusu davayı yürüten mahkemelerce verilen kararlarda üçüncü kişilerin müdahalelerine karşı bireylere korunma imkanı sağlanmadığı durumlarda bu yükümlülükler gereği gibi yerine getirilmemiş olacaktır. Bu, kamusal makam olan mahkemeler aracılığıyla bireylerin hak ve özgürlüklerinin korunmasız bırakıldığı anlamına gelecektir." (AYM, Ömür Kara ve Onursal Özbek, B. No: 2013/4824, 24/3/2016)
- Farklı ve çelişen görüşleri tartışın, diğerlerinin kendi görüşlerini ifade etmelerini teşvik edin.

Etkinlik 3

Süre 15 dk.

Yöntem: Soru-Yanıt, Tartışma

- **Ek-4**'te yer alan hakkında evden uzaklaştırma kararı verilen eşin konuta girmesine ilişkin örnek olayı ekrana/perdeye yansıtın, bir kopyasını katılımcılara dağıtın.
- Bu örnek olayla ilgili olarak katılımcılara aşağıdaki soruları yönelterek;
 - Somut olayda hangi hak ya da haklar uygulanabilir?
 - Söz konusu hak ya da haklar ihlâl edilmiş midir?
- Farklı ve çelişen görüşleri tartışın, diğerlerinin kendi görüşlerini ifade etmelerini teşvik edin.

Özetleme

- Katılımcılara konut dokunulmazlığı hakkı bakımından devletin sadece negatif değil pozitif yükümlülükleri de olduğunu ve özel hukuk kişilerine karşı da bu hakkı koruma yükümlülüğü altında olduğunu hatırlatın.

- Suç soruşturması bağlamında konut arama tedbirine başvurulmasının bir başına AİHS'e ve Anayasaya aykırı olmadığını ancak kötüye kullanıma karşı güvencelerin olması gerektiğini ve AİHM'in kararlarında aramaya ilişkin standartları oluşturduğunu tekrar belirtin.
- Konutun sadece kişilerin yaşamlarını ve özel hayatlarını sürdürdükleri evlerini değil iş yerlerini de kapsadığını dolayısıyla iş yerleri ve konut sayılan diğer yerler örneğin yazlık evler, ikinci evler, uzun süre kalmak için tutulan otel odaları bakımından da konut dokunulmazlığı hakkının uygulanabilir olduğunu tekrar hatırlatın.

Tekrar Güdöleme

- Katılımcıları şu tür bir cümleyle yeniden motive edin:

“Özellikle suç soruşturması çerçevesinde konut arama tedbiri konuta saygı hakkına yönelik müdahaleler arasında önem arz etmektedir. Bu tür müdahalelerin ihlalle sonuçlamaması için kamu gücünü kullanan idare ve yargı organlarının ulusal mevzuata ve taraf olunan uluslararası antlaşmalara uygun olarak hukuk devleti ilkesini gerçekleştirmeleri bu modülün amaçları arasındadır.”

Ek Çalışma

- Sınırlı süre nedeniyle üzerinde yeterince durulamayan konular varsa bunlarla ilgili kaynaklara erişim yollarını belirtin.
- Katılımcıların bilgi eksikliği duyduğu konular varsa onlarla ilgili tespitleri listeleyin.

Değerlendirme

- Konuta saygı hakkı ile ilgili bir soru(n) olup olmadığını sorun, varsa bunları listeletin.
- **Konuta saygı hakkına yönelik müdahalelerin gerek AİHS gerekse AY'ye uygun olabilmesi için AİHM ve AYM içtihatlarının dikkate alınması gerektiği vurgulayın.**

KAPANIŞ

- Bu modülden sonra “haberleşmeye saygı hakkı” modülünün işleneceğini belirtin.

MODÜL 5:

 Haberleşmeye Saygı Hakkı

Süre

→ 50 dk.

Hedef Grup

→ Savcılar, İnfaz Savcıları, Ceza Hâkimleri ve İnfaz Hâkimleri

Grup Büyüklüğü

→ 25-30 kişi

Kazanımlar

Haberleşmeye saygı hakkının kapsamı konusunda bilgi sahibi olur ve uygulamada bunları kullanma becerisi edinir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesinin haberleşmeye saygı hakkı alt kategorisine ilişkin ceza yargılaması kararlarının bilgilerini kullanarak somut durumları analiz eder.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesinin haberleşmeye saygı hakkı ile ilgili ceza yargılaması içtihatlarından örneklemeler yapar.

Kapsam

- Haberleşmenin engellenmesi
- Haberleşmenin denetlenmesi
- Mahpusların haberleşmesi
- Devletin sorumluluğu altındaki kişilerin iletişim araçlarının sınırlandırılması
- Negatif yükümlülük
- Pozitif yükümlülük
- Usûl yükümlülüğü

Kaynaklar

- **Temel metinler**
- AİHS: Madde 8, 14
- Anayasa: Madde 20, 22
- 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu: Madde 116, 123, 124, 132, 133
- 5271 sayılı CMK: Madde 129, 135 vd.

➤ 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun: Üçüncü kısım

– **İçtihatlar**

➤ **AYM Kararları**

- N.A.B., B. No: 2013/5076
- Hayrettin Aktaş, B. No: 2013/1205, 17/9/2013
- Günay Dağ ve Diğerleri, B. No: 2013/1631, 17/12/2015
- Mehmet Seyfi Oktay, B. No: 2013/6057
- Ömür Kara ve Onursal Özbek, B. No: 2013/4825
- Hakan Erdoğan, B. No: 2013/9481
- Tefvik Türkmen, B. No: 2013/9704
- Ridvan Bayram, B. No: 2013/1171
- Veysel Demirtaş, B. No: 2013/1222
- Ahmet Temiz, B. No: 2013/1822, 20/5/2015
- Yasemin Çongar ve Diğerleri B. No: 2013/7054

➤ **AİHM Kararları**

- Gillow/Birleşik Krallık
- O'Rourke/Birleşik Krallık
- Peev/Bulgaristan
- Selçuk ve Asker/Türkiye
- Societe Colas Est ve Diğerleri/Fransa
- Hatton ve Diğerleri/Birleşik Krallık
- Powell ve Rayner/Birleşik Krallık
- Grenpeace E.V. ve Diğerleri/Almanya
- Klass ve Diğerleri/Almanya
- Barbulescu/Romanya
- Copland/Birleşik Krallık
- Pisk-Piskowski/Polonya
- Przyjemski/Polonya
- Wisse/Fransa
- Golder/Birleşik Krallık
- Malone/Birleşik Krallık
- Khan/ Birleşik Krallık
- A./Fransa
- P.G. ve J.H./Birleşik Krallık
- Silver ve Diğerleri/Birleşik Krallık
- Amann/İsviçre
- The Association for European Integration and Human Rights ve Ekimdzhev/Bulgaristan
- Mehmet Nuri Özen/Türkiye

➤ **Yargıtay Kararları**

- Yargıtay 12. Ceza Dairesi, E. 2013/10872, K. 2014/2971

Ekler

- **Ek-1:** Görsel Materyal
- **Ek-2:** Örnek Olay
- **Ek-3:** Yargıtay Kararı

GİRİŞ

Dikkat Çekme

- **Ek-1**'de yer alan görseli ekrana/perdeye yansıtın ve bir kopyasını katılımcılara dağıtın.
- Görselle ilgili katılımcıların yorumlarını paylaşmalarını isteyin.

Güdüleme

- Burada yapılacak çalışmaların, haberleşmenin gizliliği, haberleşmenin engellenmesi, haberleşmenin denetlenmesi, gizli dinleme konularında temel standartların anlaşılmasına katkıda bulunacağını belirtin.
- AİHM ve AYM'nin bu konudaki kararlarının bilgisine sahip olunacağını vurgulayın.

Gözden Geçirme

- Aşağıdakileri bir kez daha hatırlatın:
"Uygulayıcıların haberleşmeye saygı hakkı alt kategorisine ilişkin uyguladıkları kanun metni ile bunun anayasal temelleri arasındaki ilişkiyi kurmaları çok büyük önem taşımaktadır. Çünkü bireysel başvuruda denetlenen husus, kanunun anayasal ilkeler doğrultusunda yorumlanıp bu doğrultuda uygulanıp uygulanmadığının denetlenmesi ile sınırlıdır. Bunu etkileyen öncül durumlardan önceki modüllerde söz edilmişti."

Hedeften Haberdar Etme

- Katılımcılara bu modülün özel amacını/amaçlarını tekrar edin:
*"Modül tamamlandıktan sonra sizlerden;
Haberleşmenin gizliliğini sağlamaya yönelik Anayasal ve Sözleşmesel güvenceleri bilmeniz ve AYM ile AİHM içtihatları hakkında bilgi sahibi olmanız beklenmektedir."*

Geçiş

- Aşağıdaki cümle ile geliştirme bölümüne geçiş yapabilirsiniz:
*"Bu hedefleri gerçekleştirme sürecinde haberleşmenin gizliliği, haberleşmenin engellenmesi, haberleşmenin denetlenmesi, gizli dinleme, mahpusların haberleşmesi, devletin sorumluluğu altındaki kişilerin iletişim araçlarının sınırlandırılması, negatif yükümlülük, pozitif yükümlülük, usûl yükümlülüğü gibi kavramlardan söz edeceğiz.
Bu konudaki AİHM ve AYM kararlarını normatif düzenlemeler ışığında tartışıp analiz edeceğiz."*

GELİŞTİRME

Etkinlik 1

Süre 30 dk.

Yöntem: Soru-Yanıt, Tartışma

- Sınıf, 4 gruba ayrılır. Birinci gruba hangi hakka ne şekilde müdahelenin olduğu, ikinci gruba müdahelenin yasal dayanakları, üçüncü gruba meşru amaç, dördüncü gruba demokratik toplumda gerekli olup olmadığı konuları açıklatılabilir.
- **Ek-2'**de yer alan mahpusların haberleşme hakkına ilişkin örnek olayı ekrana/perdeye yansıtın, bir kopyasını katılımcılara dağıtın.
- Bu haberle ilgili olarak katılımcılara sorular yöneltin;
 - Haberleşme hakkına bir müdahale var mı?
 - Söz konusu müdahale meşru bir müdahale midir?
- **Bu çalışmada şu konuların altının çizildiğinden/vurgulandığından/sonuçların çıkarıldığından emin olun:**
 - Haberleşme özgürlüğü ve haberleşmenin gizliliğine saygı hakkı, gerek Anayasada (Madde 22) gerekse Sözleşmede (Madde 8) güvence altına alınmıştır. Kamu makamlarının, bireyin haberleşme özgürlüğüne ve haberleşmesinin gizliliğine keyfi bir şekilde müdahale etmelerinin önlenmesi, Anayasa ve Sözleşme ile sağlanan güvenceler kapsamında yer almaktadır. Haberleşmenin içeriğinin denetlenmesi, haberleşmenin gizliliğine ve dolayısıyla haberleşme özgürlüğüne yönelik ağır bir müdahale oluşturur. Telefon dinlemeler gibi gizli tedbirler bağlamında ise AİHM, izleme kararı verilmesine yol açabilecek suçların niteliği, iletişimlere izlenecek kişi kategorisi, izleme sürelerinin sınırları, elde edilen verilerin inceleme, değerlendirme ve saklanmalarına ilişkin esaslar, verilerin başkalarıyla paylaşılmasına ilişkin önlemler ve elde edilen verilerin ortadan kaldırılmasına ilişkin koşulların kanunda açık bir şekilde düzenlenmesi gerektiği içtihadında bulunmuştur (*The Association For European Integration And Human Rights ve Ekimdzhev/Bulgaristan*, B. No: 62540/00, 28/6/2007, §§ 76-77).
 - AİHM, haberleşme hürriyetine yapılan müdahalelerin demokratik toplumda zorunluluk teşkil etmesine ilişkin kriteri incelediği kararlarda, öncelikle, ceza infaz kurumlarında bulunan kişilerin yazışmalarının belirli ölçüde kontrolünün başlı başına Sözleşmenin ihlâline sebebiyet vermeyeceğini, keza ceza infaz kurumunun olağan ve makul gereksinimleri dikkate alınarak bir değerlendirmede bulunmanın gerekli olduğunu belirtmiştir (*Mehmet Nuri Özen/Türkiye*, B. No: 15672/08, 24462/08, 27559/08, 28302/08, 28312/08, 34823/08, 40738/08, 41124/08, 43197/08, 51938/08 ve 58170/08, 11/1/2011, § 51; *Silver ve Diğerleri/Birleşik Krallık*, B. No: 5947/72, 6205/73, 7052/75, 7061/75, 7107/75, 7113/75, 7136/75, 25/3/1983, § 98). AİHM, her somut olayda kamu makamlarının bu değerlendirmeyi yaparken, mektup gönderme ve almanın ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlülerin ve tutukluların dış dünya ile tek bağlantısı olduğu gerçeğini göz önünde bulundurması gereğini belirtmektedir (*Campbell/Birleşik Krallık*, B. No: 13590/88, 25/3/1992, § 45).
 - AİHM kararlarına göre, haberleşme özgürlüğüne yapılan müdahale öncelikle kanunla öngörülmelidir. Müdahalenin yasal dayanağını oluşturan mevzuatın “ulaşılabilir”, yeterince açık ve belirli bir eylemin gerektirdiği sonuçlar açısından “öngörüülebilir” olması gerekir. İkinci olarak söz konusu sınırlandırma “meşru bir amaca” dayalı olmalıdır. Bunun yanı sıra müdahale demokratik bir toplumda gerekli ve ölçülü olmalıdır (*Silver ve Diğerleri/Birleşik Krallık*, B. No. 5947/72, 6205/73,

7052/75, 7061/75, 7107/75, 7113/75, 7136/75, 25/3/1983, §§ 85-90; *Klass ve Diğerleri/Almanya*, B. No: 5029/71, 6/10/1978, §§ 42-55; *Campbell/Birleşik Krallık*, B. No: 13590/88, 25/3/1992, § 34)

- Farklı ve çelişen görüşleri tartışın, diğerlerinin kendi görüşlerini ifade etmelerini teşvik edin.

Etkinlik 2

Süre 15 dk.

Yöntem: Soru-Yanıt, Tartışma

- **Ek-3**'te yer alan haberleşmenin gizliliğine ilişkin Yargıtay kararını ekrana/perdeye yansıtın, bir kopyasını katılımcılara dağıtın.
- Bu kararla ilgili olarak katılımcılara şu soruları yöneltin;
 - Kararda tartışma yaratan hukuki mesele nedir?
 - Yargıtayın kararına katılıyor musunuz?
- Farklı ve çelişen görüşleri tartışın, diğerlerinin kendi görüşlerini ifade etmelerini teşvik edin.

Özetleme

- Haberleşmeye saygı hakkı bağlamında haberleşmenin hem yönteminin hem de içeriğinin koruma altında olduğunu tekrar belirtin.
- Mahpusların haberleşmesinin bu bağlamda özel olarak önemli olduğunu tekrar hatırlatın.

Tekrar Güdüleme

- Katılımcıları şu tür bir cümleyle yeniden motive edin:

“Özellikle suçla mücadele çerçevesinde her türlü iletişim aracının denetlenmesi uygulaması haberleşme hakkına yönelik müdahaleler arasında önem arz etmektedir. Bu tür müdahalelerin ihlâl ile sonuçlanmaması için kamu gücünü kullanan idare ve yargı organlarının ulusal mevzuata ve taraf olunan uluslararası antlaşmalara uygun olarak hukuk devleti ilkesini gerçekleştirmeleri bu modülün amaçları arasındadır.”

Ek Çalışma

- Sınırlı süre nedeniyle üzerinde yeterince durulamayan konular varsa bunlarla ilgili kaynaklara erişim yollarını belirtin.
- Katılımcıların bilgi eksikliği duyduğu konular varsa onlarla ilgili tespitleri listeleyin.

Değerlendirme

- Haberleşmeye saygı hakkı ile ilgili bir soru(n) olup olmadığını sorun, varsa bunları listeleyin.
- **Haberleşmeye saygı hakkının içeriğinin ve bunlara yönelik müdahalelerin gerek AİHM gerekse AY'ye uygun olabilmesi için AİHM ve AYM içtihatlarının dikkate alınması gerektiği vurgulayın.**

KAPANIŞ

- Bu son modülle birlikte özel yaşama ve aile yaşamına saygı hakkı konusunun tamamlandığını belirtin. Herkese katılımından ötürü teşekkür edin.

EKLER:

MODÜL 1

EK-1: Görsel ve video

EK-2: Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Madde 8
ihlâl istatistikleri (1959-2017)

EK-3: Özel yaşam ve aile yaşamına saygı hakkına
ilişkin normatif düzenlemeler

EK-4: Görüş geliştirme materyali

MODÜL 2

EK-1: Gazete haberi

EK-2: Örnek olay

EK-3: Örnek olay

EK-4: Örnek olay

EK-5: Örnek olay

MODÜL 3

EK-1: Görsel

EK-2: Örnek olay

EK-3: Örnek olay

MODÜL 4

EK-1: Görsel

EK-2: Örnek olay

EK-3: Örnek olay

EK-4: Örnek olay

MODÜL 5

EK-1: Görsel

EK-2: Örnek olay

EK-3: Yargıtay kararı

MODÜL-1

Ek-1: Görsel ve Video

Video

https://www.youtube.com/watch?v=kow_bCBbOz0 (erişim 25.07.2017)

<https://www.youtube.com/watch?v=EgVu9KErSxs> (erişim 25.07.2017)

Ek-2: Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Madde 8 İhlâl İstatistikleri (1959-2017)

Taraf Devlet	İhlâl Sayısı	Taraf Devlet	İhlâl Sayısı
Almanya	23	Kıbrıs	7
Andorra	0	Letonya	29
Arnavutluk	1	Liechtenstein	0
Avusturya	18	Litvanya	16
Azerbaycan	2	Lüksemburg	4
Belçika	12	Macaristan	18
Birleşik Krallık	68	Makedonya	5
Bosna Hersek	1	Malta	4
Bulgaristan	74	Moldova	25
Çek Cumhuriyeti	19	Monako	0
Danimarka	2	Norveç	7
Ermenistan	2	Polonya	113
Estonya	2	Portekiz	14
Finlandiya	24	Romanya	86
Fransa	47	Rusya	172
Gürcistan	6	San Marino	1
Hırvatistan	40	Slovakya	20
Hollanda	17	Slovenya	10
İrlanda	5	Sırbistan	13
İspanya	12	Türkiye	104
İsveç	9	Ukrayna	66
İsviçre	24	Yunanistan	12
İtalya	168	TOPLAM	1300
İzlanda	1	YÜZDE	%8
Karadağ	2		

Ek-3: Özel Yaşam ve Aile Yaşamına Saygı Hakkına İlişkin Normatif Düzenlemeler

AİHS Madde 8 Özel Yaşama ve Aile Yaşamına Saygı Hakkı	<p>1. Herkes özel ve aile yaşamına, konutuna ve haberleşmesine saygı gösterilmesi hakkına sahiptir.</p> <p>2. Bu hakkın kullanımına yasa uyarınca olması ve ulusal güvenlik, kamu emniyeti ya da ülkenin ekonomik refahı, düzensizliğin ya da suçun önlenmesi, sağlığın ya da ahlakın korunması ya da başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması için demokratik bir toplumda gerekli olanlar dışında kamusal bir makam tarafından müdahale edilmeyecektir.</p>
AY Madde 17/1 Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı	<p>Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir.</p>
AY Madde 20 Özel hayatın gizliliği	<p>Herkes, özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahiptir. Özel hayatın ve aile hayatının gizliliğine dokunulamaz.</p> <p>Milli güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlık ve genel ahlakın korunması veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması sebeplerinden biri veya birkaçına bağlı olarak, usulüne göre verilmiş hâkim kararı olmadıkça; yine bu sebeplere bağlı olarak gecikmesinde sakınca bulunan hallerde de kanunla yetkili kılınmış merciin yazılı emri bulunmadıkça; kimsenin üstü, özel kâğıtları ve eşyası aranamaz ve bunlara el konulamaz. Yetkili merciin kararı yirmidört saat içinde görevli hâkimin onayına sunulur. Hâkim, kararını el koymadan itibaren kırksekiz saat içinde açıklar; aksi halde, el koyma kendiliğinden kalkar.</p> <p>Herkes, kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına sahiptir. Bu hak; kişinin kendisiyle ilgili kişisel veriler hakkında bilgilendirilme, bu verilere erişme, bunların düzeltilmesini veya silinmesini talep etme ve amaçları doğrultusunda kullanılıp kullanılmadığını öğrenmeyi de kapsar. Kişisel veriler, ancak kanunda öngörülen hallerde veya kişinin açık rızasıyla işlenebilir. Kişisel verilerin korunmasına ilişkin esas ve usûller kanunla düzenlenir.</p>
Anayasa Madde 21 Konut dokunulmazlığı	<p>Kimsenin konutuna dokunulamaz. Milli güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlık ve genel ahlakın korunması veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması sebeplerinden biri veya birkaçına bağlı olarak usulüne göre verilmiş hâkim kararı olmadıkça; yine bu sebeplere bağlı olarak gecikmesinde sakınca bulunan hallerde de kanunla yetkili kılınmış merciin yazılı emri bulunmadıkça; kimsenin konutuna girilemez, arama yapılamaz ve buradaki eşyaya el konulamaz. Yetkili merciin kararı yirmidört saat içinde görevli hâkimin onayına sunulur. Hâkim, kararını el koymadan itibaren kırksekiz saat içinde açıklar; aksi halde, el koyma kendiliğinden kalkar.</p>
Anayasa Madde 22 Haberleşme hürriyeti	<p>Herkes, haberleşme hürriyetine sahiptir. Haberleşmenin gizliliği esastır.</p> <p>Milli güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlık ve genel ahlakın korunması veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması sebeplerinden biri veya birkaçına bağlı olarak usulüne göre verilmiş hâkim kararı olmadıkça; yine bu sebeplere bağlı olarak gecikmesinde sakınca bulunan hallerde de kanunla yetkili kılınmış merciin yazılı emri bulunmadıkça; haberleşme engellenemez ve gizliliğine dokunulamaz. Yetkili merciin kararı yirmidört saat içinde görevli hâkimin onayına sunulur. Hâkim, kararını kırksekiz saat içinde açıklar; aksi halde, karar kendiliğinden kalkar.</p> <p>İstisnaların uygulanacağı kamu kurum ve kuruluşları kanunda belirtilir.</p>

Ek-4: Görüş Geliştirme Materyali

“Bir kişinin Facebook hesabındaki hekese açık profil resmi özel yaşam kapsamında değildir.”

“Eşcinsel fiili birliktelikler aile hayatı kavramı içindedir.”

“Bu eğitim boyunca kalacağımız otel odası bizim konutumuzdur.” “Ailenin tatil amacı ile 1 hafta süre ile kaldığı otel odası konutu sayılır.” olarak örnek değiştirilebilir.

“Haberleşmeye saygı hakkı özel yaşama ilişkin tüm bilgilerin internet, telefon, faks, telsiz, mektup, telgraf vb. araçlarla paylaşılmasını güvence altına alır.”

Ek-1: Gazete Haberi

İtalya intihar sonrası sosyal medya lincini tartışıyor

İtalya'da, 31 yaşındaki Tiziana Cantone'nin cinsel ilişki sırasında çekilen videosunun internette yayılmasının ardından intihar etmesi sonrası, toplumdaki cinsiyetçi zihniyet ve sosyal medyadaki linç kültürü tartışma konusu oldu.

Salı günü hayatına son veren Cantone, hakaret ve tacizlere maruz kalmıştı.

Cantone, kendi rızasıyla çekilen ancak isteği dışında internete yüklenen video görüntülerinin yayılmasını durdurmak için yaklaşık bir yıldır mücadele ediyordu.

Ancak bu sürede bazı haber siteleri de dahil olmak üzere çok sayıda sanal mecrada yayınlanan video ve Cantone'nin görüntülerde söylediği sözler sosyal medyada "fenomen" haline gelmiş, bu sözlerin basıldığı tişörtler bile üretilmişti.

Cantone'ye sosyal medyada hakaret ve taciz içerikli mesajlar yağmış, bazı gazetelerin internet sitelerinde de genç kadını suçlayıcı yazılar yer almıştı.

Il Fatto Quotidiano gazetesinin internet sitesindeki bir yazıda, Cantone'nin görüntülerinin "müstakbel bir porno yıldızının reklam çalışması" olabileceği iddia edilmişti.

Gazete, Cantone'nin intiharının ardından bu yazıyı sitesinden kaldırdı ve bir özür yazısı yayımladı.

Birkaç kez intihar girişiminde bulunmuş.

Tam adıyla birlikte yayınlanan görüntülerden ve hakaret mesajlarından kurtulmak için kimlik ve şehir değiştirmeyi deneyen kadının ise birkaç kez intihar girişiminde de bulunduğu ortaya çıktı.

Aylar süren mücadelenin ardından mahkeme kararıyla videoların kaldırılması için "unutulma hakkı" elde eden Tiziana Cantone, buna rağmen 20 bin euro'luk mahkeme masrafını ödemeye mahkum edildi.

Cantone'nin annesi, bu kararın da kızını intihara iten sebepler arasında olabileceğini söyledi.

Ek-2 Örnek Olay

Bay M., İstanbul Barosuna kayıtlı bir avukattır. Türkiye’de yüksek tirajlı ulusal bir gazete olan H., 1998 yılında Bay M.’nin vergi borçları nedeniyle gayrimenkullerinin haczedildiğine ve açık arttırma yolu ile satışa çıkarılacağına ilişkin bir haber yayımlamıştır. Ulusal gazete H.’nin arşivlerinin 2008 yılında internete aktarılmasından sonra Bay M.’nin ismi Google arama motoruna yazıldığında ilk çıkan sonuç söz konusu haciz haberi olmaktadır. Durumdan rahatsızlık duyan Bay M., 5/4/2017 tarihinde sulh ceza hâkimine başvurarak ulusal gazete H.’nin haciz haberine erişimi kaldırması ve Google Türkiye’nin kendisine ilişkin arama sonuçlarından kullanıcıları H. gazetesinin websitesine yönlendiren linkleri kaldırması talebinde bulunmuştur.

Ek-3: Örnek Olay

Kadın-erkek eşitliği konusunda eşitlikçi görüşleriyle tanınan ve kadın hakları alanında faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarına verdiği destek ve yakın ilişkileriyle bilinen milletvekili Y.’nin eşinin, bir özel hastanenin acil servisinde yüzünde morluklar ve kolu askıda bir şekilde fotoğrafı, hemşire A. tarafından çekilir. Hemşire A., söz konusu fotoğrafı gazeteci arkadaşı İ.’ye gönderir. Gazeteci İ., milletvekili Y. ile eşinin özel hayatını takibe alır ve milletvekili Y.’nin bir restoran çıkışında aracını beklerken yanındaki eşinin kolunu bükmüş ve öfkeli bir yüz ifadesiyle eşine bir şeyler söylerken fotoğrafını çeker. Bir başka seferde ise, milletvekili Y. ile eşini evlerinin bahçesinde tartışırken izler ve milletvekilini, kollarıyla yüzünü korumaya çalışan eşine tokat atmaya çalışırken fotoğraflar.

Gazeteci, her üç fotoğrafı ulusal günlük bir gazetede “Kuzu Postuna Bürünmüş Kurt!” başlıklı yazıyla birlikte yayımlar. Yazının bir kısmı aşağıdaki gibidir:

“Kuzu Postuna Bürünmüş Kurt!

“Dışarıdan bakınca nasıl da mülayim nasıl da efendi! Kadın örgütlerinin baş tacı, kadın hareketinin yılmaz bir neferi! Meğer hepsi koca bir yalanmış! Şiddet mağduru kadınlara destek veren sayın milletvekili Y.’nin eşinin asil desteğe ihtiyacı varmış. Meğerse, milletvekilimiz Y., bir şiddet makinasiymiş. Sırf kadın hareketine olan sözde desteğinden ötürü ona oy veren binlerce kadının uğrayacağı hayal kırıklığını bir düşünün. Ama siyasetin temiz ellerle yapılacağını kim söyledi ki! Öyle ya amaca giden her yol mübahdır! Yalancı ve ruh hastası olabilirsiniz ama kendinizi başka türlü göstererek oyları toplayabilirsiniz. Kuzu postuna bürünmüş kurtlara lanet olsun!”

Milletvekili, savcılığa şikâyette bulunarak gazeteci hakkında hakaret davasından kamu davası açılmasını talep etmiştir. Ayrıca Sulh Ceza Hakimliğine de haberin tekzip edilmesi talebiyle başvuruda bulunmuştur.

Ek-4: Örnek Olay

Adalet Bakanlığı Bilgi İşlem Dairesi, X ilçesinde bir mahkemede A. Y. isimli şahsın farklı zamanlarda birden fazla sorgulama işlemine tabi tutulması üzerine ilgili birimlere haber vererek X ilçesindeki Mahkemeden A. Y. isimli kişinin neden UYAP veri tabanlarında sorgulandığına dair izah istemiştir. Mahkeme hakimi kendisinin bu isimde bir kişiyi tanımadığı ve bu türden işlemler de yapmadığını ancak şifresinin yazı işleri müdüründe bulunduğunu çoğu işlemi kendi şifresi ile yazı işleri müdürünün yaptığını belirtmiştir. Yazı işleri müdürü ise A. Y.’nin kızını istediğini, kızının da A. Y. ile evlenmek istediğini; bu nedenle kişi hakkında bilgi sahibi olmak amacıyla tamamen insani güdülerle hakkında sorgulama yaptığını ve sorgu sonuçlarını da kimseye vermediğini bildirmiştir.

Ek-5: Örnek Olay

Bir alışveriş merkezinde güvenlik görevlisi olarak çalışmak üzere iş başvurusunda bulunan Bay A., iş görüşmesine gittiğinde eski bir arkadaşı olan Bay M.'nin işveren şirkette çalıştığını öğrenir ve iş görüşmesi için sırasını beklerken arkadaşına uğrar ve güvenlik görevlisi pozisyonu için başvurduğunu anlatır. Arkadaşının yanından ayrıldıktan sonra iş görüşmesi için beklemeye devam eder. O esnada Bay M., işveren şirketin yöneticisi Bay T.'nin odasına girer ve iş görüşmesi için gelen ve dışarıda beklemekte olan Bay A.'nın eşcinsel olduğunu anlatır. Bay M., işverenin odasından çıktıktan sonra Bay A., iş görüşmesi yapmak üzere odaya girer.

Bay T., eşcinsellik karşıtı fikirleriyle bilinen biridir. İşyerinde sık sık eşcinselliği aşağılayan ve alaya alan espiriler yapmakta ve Facebook sayfasında bu konuyla ilgili küçük düşürücü karikatürler paylaşmaktadır. Yönetici Bay T., iş görüşmesi yapmak için odasına giren Bay A. ile bir süre konuştuktan sonra ayağa kalkarak "güvenlik işi erkek işidir, nonoşların yapacağı iş değildir, midemi bulandırılıyorsunuz hasta yaratıklar" diyerek odasından kovar. Bay A., başka bir şirkette bir iş bulur. Ancak kendisiyle iş görüşmesi yapan yönetici Bay T.'ye karşı TCK Madde 122 uyarınca nefret ve ayrımcılık suçundan Cumhuriyet Savcılığına ihbarda bulunur.

Ek-1: Görsel

Ek-2: Örnek Olay

14 yaşındaki F. G., okulunun rehber danışmanlık servisine giderek ağlamaya başlar. 17 yaşındaki abisi A.G.'nin kendisine bir yıldır cinsel tacizde bulunduğunu, psikolojisinin bozuk olduğunu bu nedenle, derslerine yeterince çalışamadığını aktarır. Durumun soruşturma makamlarına iletilmesi üzerine F. G. sosyal hizmetlere teslim edilerek, delillerin toplanma sürecine geçilir. Tam bir cinsel birleşme olmadığı için yeterli delil elde edilemez. Bu süreçte mahkeme kararı alınır ve küçük mağdure F.G.'nin yurttan kalmasını sürdürmesine karar verilir.

Başta suça sürüklenen çocuk A. G. olmak üzere tüm aile bireyleri F. G.'nin yalan söylediğini, sigara içtiğini, gece geç saatlere kadar dışarıda kaldığını, sevgilisinin olduğunu bu duruma ağabeyi A.G.'nin karşı çıkıp onu dövmesi üzerine iftira attığını aktarmışlardır. F. G. de bir süre sonra benzer şekilde beyanda bulunmuş, ancak sosyal hizmet yetkilileri bu beyanının ailesinin baskısından kaynaklanıp kaynaklanmadığını tespit edemediklerini belirtmişlerdir.

Soruşturma sürerken F. G.'nin ailesi kızlarının kendilerine teslim edilmesi gerektiğini anayasa ile güvence altına alınan "aile hakkına saygı" hakkının ihlâl edildiğini belirtmişlerdir. Taleplerinin reddelmesi ve tüm yasal yolların tükenmesi üzerine Anayasanın 41. Maddesi ve Sözleşmenin 8. Maddesindeki haklarının çiğnendiği iddiası ile Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru yoluna gitmişlerdir.

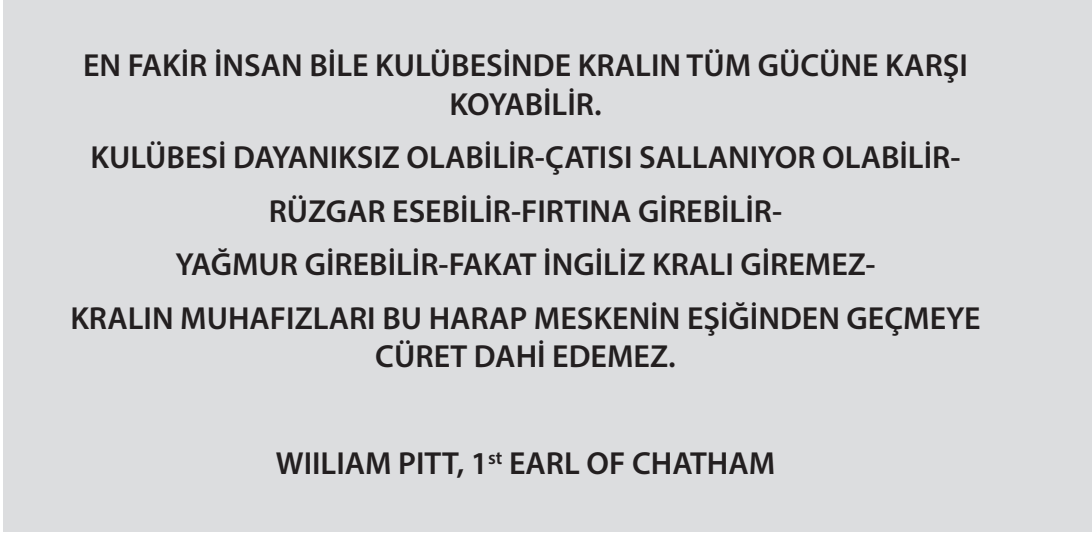
Ek-3: Örnek Olay

AlHM'in İlker Ensar Uyanık/Türkiye, B. No: 60328/09 sayılı kararından türetilmiştir.

Bay İ. evli ve bir çocuk babasıdır, eşi ve çocuğuyla beraber ABD'de ikamet etmektedir. 29 Ağustos 2015 tarihinde eşi ve müşterek kızları Y. ile birlikte tatil için Türkiye'ye gitmişlerdir. Bay İ. ile eşi arasındaki şiddetli bir kavgadan sonra eşi müşterek kızları Y.'yi alarak Bay İ.'yi terk etmiştir. Bay İ., eşi ve kızından bir daha haber alamamıştır. Eylül 2015 tarihinde ABD'ye tek başına dönmüş ve Amerikan Merkezi Makamına başvurarak kızının iade işlemlerini başlatmıştır. Amerikan Merkezi Makamı, Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğüne (Genel Müdürlük) başvurmuştur. Genel Müdürlük, 3 Nisan 2016 tarihinde Ankara Cumhuriyet Başsavcılığından Y.'nin yerinin tespiti ve ortadan kaybolmaması için önleyici tedbirlerin alınmasını talep etmiştir. Savcılık, Bay İ.'nin eşinin yerini tespit etmiş ve ifadesine başvurmuştur. Bay İ.'nin eşi, kocasının ABD'de boşanma davası açtığını, kendisinin de boşanmak için Türkiye'de mahkemeye başvurduğunu ve kızını velayetini talep ettiğini belirtmiştir. Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı 22 Nisan 2016 tarihinde Ankara Aile Mahkemesinde iade davası açmıştır. Aynı gün Ankara Aile Mahkemesi, Y. hakkında ülke dışına çıkartılma yasağı koymuştur. 24 Haziran 2016 tarihli duruşmada Ankara Aile Mahkemesi, 25 aylık olan Y.'nin iade edilmesi yönündeki talebi şu gerekçelerle reddetmiştir: *"Çocuk emzirme yaşından henüz çıkmamıştır. . . Babadan ziyade anne sevgisine muhtaçtır. . . Boşanma davası derdesttir. . . Çocuğun yaşı ve menfaati bakımından kalacağı en iyi yer annesinin yanıdır."* Derece mahkemesi kararı, 19 Şubat 2017 tarihinde Yargıtay tarafından onanmıştır.

MODÜL-4

Ek-1: Görsel

Ek-2: Örnek Olay

Bay A., K. Barosuna kayıtlı bir avukattır. 20 Ocak 1999 tarihinde K. Cumhuriyet Başsavcılığınca bir ihbar üzerine aralarında Bay A.'nın olduğu on beş kişi hakkında suç işlemek için örgüt kurmak şüphesiyle 1999/8760 dosya numaralı bir soruşturma başlatılmıştır. 7 Mart 2000 tarihinde gecikmesinde sakınca bulunan bir hal olması nedeniyle savcılık emriyle Bay A.'nın ofisi için aşağıdaki arama kararı çıkartılmıştır:

" Bay A.'nın adresindeki ofisinde 1999/8760 dosya numaralı soruşturmayı ilgilendirebilecek suç delilleri olabileceği için ofisin bulunduğu adresinde arama yapılmasına ve arama sırasında bulunan suç delillerine el konulmasını karar verildi."

8 Mart 2000 tarihinde saat 03.15'te Bay A.'nin ofisi Savcı tarafından Bay A.'nin refakatinde ve organize suçlar bürosundan polislerle aranmıştır. Arama sırasında bulunan 200 belgeye el konulmuştur.

Ek-3: Örnek Olay

Yargıtay 4. Ceza Dairesi E. 2012/28484 , K. 2014/8143 K.T. 04/10/2010'dan türetilmiştir.

Bay A.'nin kiracı olarak ikamet ettiği konutun, ihtiyaç sebebiyle tahliyesine ilişkin Mahkeme kararı çıkarttıran ev sahibi Bay C., söz konusu kararın icra yoluyla infazı yöntemi yerine Bay A.'nin bilgisi ve rızası dışında konuta girerek Bay A.'nin bir kısım eşyalarını boşaltmıştır. Bunun üzerine Bay A., savcılığa başvurarak Bay C.'nin kendisine karşı konut dokunulmazlığı suçu işlediği şikâyetinde bulunmuştur. Asliye Ceza Mahkemesinde görülen dava neticesinde mahkeme, olayda konut dokunulmazlığının ihlâli suçunun unsurlarının gerçekleşmediği zira Bay C.'nin öncesinde ihtiyaç sebebiyle tahliye kararı çıkarttığı gerekçesiyle Bay C.'nin atılı suçtan beraatine karar vermiştir. Bay A., derece mahkemesinin kararını temyiz etmiş olup, temyiz incelemesi derdesttir.

Ek-4: Örnek Olay

Yargıtay 18. Ceza Dairesi, E. 2015/816, K. 2015/1223, K.T. 11.05.2015'ten türetilmiştir

Bayan N. ile Bay Y. evlidir ve A. ilinin B. semtindeki müşterek konutlarında ikamet etmektedirler. Bir süredir eşinden şiddet gören Bayan N., polise başvurarak şikâyetinde bulunmuş ve polis tarafından Bay Y'ye yönelik olarak müşterek konuttan uzaklaştırmaya ilişkin bir tedbir kararı hazırlanmış ve yetkili aile mahkemesine sunulmuş onaylatılmıştır. Söz konusu tedbir kararı uyarınca Bay Y'nin 30 gün boyunca müşterek konuta girmesi yasaklanmıştır. Uzaklaştırma kararı Bay Y'ye tebliği edilmiştir. Bay Y., kararın kendisine tebliğinden bir hafta sonra müşterek konuta girmiştir. Bayan N., konut dokunulmazlığını ihlâl suçundan Bay Y. aleyhine savcılığa şikâyetinde bulunmuştur. Savcılık makamı, konut dokunulmazlığının ihlâl suçundan dava açmış ve Asliye Ceza Mahkemesi, Bay Y. hakkında konut dokunulmazlığının ihlâl suçundan mahkûmiyet kararı vermiştir. Derece mahkemesi kararı Bay Y. tarafından temyiz edilmiş olup, temyiz incelemesi derdesttir.

Ek-1: Görsel

Ek-2: Örnek Olay

AYM'nin Eren Yıldız, (B. No: 2013/759, 7/7/2015), kararından alınmıştır.

Bay E., anayasal düzeni zorla değiştirmeye çalışma ve terör örgütü üyesi olma suçlarından hükümlü olarak ceza infaz kurumunda bulunmaktadır. Bay E'ye gönderilen iki mektubun ceza infaz kurumunca "suç ve suçluyu öven ayrıca örgütsel propaganda içeren ifadelere yer verildiği" gerekçesine istinaden hükümlü Bay E'ye verilmeyerek alıkonulmasına karar verilmiştir. Bay E., anılan karara karşı İnfaz Hâkimliği nezdinde şikâyet yoluna başvurmuş, İnfaz Hâkimliği Bay E'nin şikâyetini reddetmiştir. Bay E'nin anılan ret kararına karşı yaptığı itiraz, Ağır Ceza Mahkemesinin kararı ile reddedilmiştir.

Başvuruya konu birinci mektup;

"Sevgili E ... Yeni yazdığım makaleyi seninle sizinle paylaşayım istedim..." ifadesiyle başlayan ve "R.S'yi nasıl biliriz" başlığıyla devam eden R.S. ile ilgili kaleme alındığı anlaşılan kısım ihtiva etmektedir.

R.S. den " ...vurulduğu andan itibaren savaşımızın temel ideolojik- politik yapı taşı olmuştur..." , "... askeri politik komutan olarak R.S. ..." , "... Her devrimci hareket içinde R. gibisi az bulunur..." , "... devrimci bir öncü kişilik profilidir..." , "Yer altı çalışmasında şekillenmiş askeri-politik ideolojik sert tutumunun altında müthiş bir hümanizma, emekçi dostluğu vardır." , "... tarihin gerçek yapıcılardan olmasının sonucudur..." , "...R.S. için yapılacak methiye övgü kendinden menkul tarih yazımının ötesinde bir şeydir." , "... devrimci dava insanının olması gerektiği gibidir R." gibi pek çok ifadeyle bir lider olarak bahsetmektedir. Aynı zamanda "R.S. gibi devrimci öncüler yaptıkları eylemleriyle, ... rejimin , sistemin bütün şimşeklerini üzerine çekerler. Bu tip devrimci kişilikler kurulu düzenin, özel mülkiyetçiliğin şah damarına vurulmuş bıçkın birer bıçaktırlar." , "R. rejimin zihin haritasını çözmüş ve onun sınır uçlarından tahrip edecek nitelikte bir eylemcidir." , "...Kürdistan devrimini Karadeniz'e, Toroslar'a, Anadolu'ya taşırdığımız takdirde gerçek mânada enternasyonal devrimci görevimizi-rolümüzü yerine getirmiş olacağız" şeklindeki konuşmanın içeriği bizlere devrimci durumun tarihsel ve güncel boyutlarını ortaya koymaktadır." , "...R.S., maden ocaklarında madenci yoldaşlarının direnişinin örgütleyici öncü kurmaylığını başarabilmiş, zor zamanların örgütleyici devrimcisidir." ifadelerini barındırmaktadır.

İkinci mektup;

Merhaba Sevgili E., öncelikle selam ve sevgilerimi iletiyorum..." ifadesiyle başlayan 4 sayfalık ikinci mektubun; bir hükümlünün bir diğerine cezaevindeki günlerinden, birlikte kaldığı diğer hükümlü-

lerden, ailevi ve sağlık durumundan, cezaevleri arasındaki nakillerdeki hoşnutsuzluğundan genel olarak bahseder nitelikte bir mektup olduğu anlaşılmaktadır.

Anayasa Madde 22/3'deki istisnai durum açıklanırken yukarda belirtildiği üzere cumhuriyet savcısının acil hallerdeki aramaya izin vermesi ve sonraki onay gerekliliği üzerinden kısa bir tartişma yapılabilir.

Ek-3: Yargıtay Kararı

Yargıtay 12. Ceza Dairesi, E. 2013/10872, K. 2014/2971

"... Sanık M.. Ö.'ün arkadaşının oğlu ile katılanın kızının evlenip kısa sürede boşandıkları, bu ayrılık ile ilgili haberlerin yazılı ve görsel basında yer aldığı dönemde, sanık M.. Ö.'ün olaylar ile ilgili konuşmak üzere, "Show TV" isimli televizyon kanalının iç yapımlar sorumlusu olan diğer sanık M.. E.'in, içerik ve yönetiminden sorumlusu olduğu "S.. S.. adlı programa konuk olduğu, programa verilen arada, sanık M.. Ö. ve katılan arasında evlilik ile ilgili olarak yapılan cep telefonu görüşmesinin, sanık M.. Ö. tarafından, karşı tarafın sesi hoparlöre verilmek suretiyle katılanın bilgisi, izni ve rızası olmadan, kameraman tarafından hem görüntülü hemde sesli olarak kaydedilip bu programda yayınlanarak seyircilere izlettirildiği olayda;

Sanık M.. Ö.'ün, katılanın tarafı olduğu haberleşme içeriklerini, onun bilgisi ve rızası dışında, televizyon kanalında yayınlanmak üzere, diğer sanık M.. E.'in yapımından ve içeriğinden sorumlu olduğu programa vererek yayınlamaları karşısında, sanık M.. Ö.'ün, 6352 sayılı Kanun ile değiştirilmeden önce, suç tarihinde yürürlükte bulunan 5237 sayılı TCK'nın 132/3-4. fıkralarında düzenlenen haberleşmenin gizliliğini ihlâl; ayrıca, sanık M.. C.. 5237 sayılı TCK'nın 132/2-4. maddesinde düzenlenen haberleşmenin gizliliğini ihlâl suçundan mahkûmiyetlerine karar verilmesi gerekirken, haberleşmenin gizliliğini ihlâl suçunun uygulamasında haberleşme içeriğindeki konuşmaların niteliğinin önemli olmadığı, katılanın sesinin hoparlöre verilmek suretiyle ifşa edilmesi ile suçun oluştuğu göz ardı edilerek, "katılanın konuşmada TRT geldi, onunla röportaj yapacağım, şeklindeki beyanı nedeniyle, konuşmanın gizliliğinin kalmadığı" şeklindeki yasal olmayan ve dosya kapsamına uygun düşmeyen gerekçelerle sanıkların beraatlerine karar verilmesi kanuna aykırıdır."

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından birlikte finanse edilmektedir.

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

BİREYSEL BAŞVURU

Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru hakkı 12 Eylül 2010 tarihli Anayasa Değişikliği Referandumuyla Anayasa'nın 148. maddesinde yapılan değişiklik sonucu kabul edilmiş ve 23 Eylül 2012 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Herkes, Anayasa'da güvence altına alınmış temel hak ve özgürlüklerinden, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi kapsamındaki herhangi birinin kamu gücü tarafından ihlal edildiği iddiasıyla Anayasa Mahkemesine başvurabilir. Bireysel başvuruda bulunabilmek için olağan kanun yollarının tüketilmiş olması şarttır.

INDIVIDUAL APPLICATION

The right to individual application to the Constitutional Court of Turkey was introduced by the amendment of the Article 148 of the Turkish Constitution adopted on 12 September 2010 and entered into force on 23 September 2012. Everyone, who claims that one of her/his fundamental rights and freedoms, as protected by the European Convention on Human Rights and guaranteed by the Constitution, has been violated by public authorities may apply to the Constitutional Court. This remedy is only available where ordinary administrative or judicial remedies have been exhausted.

Bu proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Avrupa Konseyi tarafından birlikte finanse edilmekte ve Avrupa Konseyi tarafından yürütülmektedir. Bu projenin sözleşme makamı Merkezi Finans ve İhale Birimidir.

This project is co-financed by the European Union, the Republic of Turkey and the Council of Europe and implemented by the Council of Europe. The Central Finance and Contracts Unit is the contracting authority of this project.

TUR

www.coe.int/tr/web/ankara

Avrupa Konseyi Ankara Program Ofisi
R.Tagore Cad. No:10/8 06550 Çankaya, ANKARA
T : +90 (312) 468 84 64
F : +90 (312) 468 84 06
E : siac.ankara@coe.int
[aymbbprojesi](#)
[Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Projesi](#)
[Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Projesi](#)

PAYDAŞ KURUMLAR

- ▶ Yargıtay
- ▶ Danıştay
- ▶ Adalet Bakanlığı
- ▶ Hâkimler ve Savcılar Kurulu
- ▶ Türkiye Barolar Birliği

STAKEHOLDERS

- ▶ Court of Cassation
- ▶ Council of State
- ▶ Ministry of Justice
- ▶ Council of Judges and Prosecutors
- ▶ Union of Turkish Bar Associations